

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

5

1851

N. ZAHLES
SEMINARIUM
OG
ELEVFORENINGEN N.Z.S

1968

DANSK SKOLEMUSEUM

Rådhusstræde 6

DK-1466 København K

*Liam mor fra St. Lukes
skole.*

N. ZAHLES
SEMINARIUM

OG

ELEVFORENINGEN N·Z·S

1968

KØBENHAVN 1968

N. ZAHLES SKOLE

Bestyrelsen består af:

Højesteretsdommer Mogens Hvidt, formand.

Overlæge, dr. med. fru Kirsten Auken.

Biskop W. Westergård Madsen. Øjenlæge fru Else Marner.

Vicedirektør, cand. jur. Henning Palludan. Rektor frøken A. M. Friis.

Seminarierektor Poul Hartling. Forstanderinde frøken Kristine Lund.

Seminarieadjunkt, cand. mag. H. Nygård Jensen, kasserer.

I

DEN FULDSTENDIGE HØJERE

ALMENSKOLE

Hovedskole med

8. - 10. klasser samt realafdeling og gymnasium.

Rektor: frøken A. M. Friis

II

DET STATSANERKENDTE PRIVATSEMINARIUM

med dertil hørende barneskole

PRIVATSEMINARIET

Rektor: Poul Hartling

Inspektør:

Helga Thomsen

SEMINARIESKOLEN

(Hovedskole samt 8. - 10. klasser og realafdeling)

Forstanderinde: frøken Kristine Lund

N. ZAHLES SEMINARIUM

1851

begyndte Natalie Zahle en privatlærerindeuddannelse

1860

*oprettede Natalie Zahle en almuelærerindeskole
i forbindelse med den af hende grundlagte skole*

1877

*flyttedes N. Zahles Skole
til de nuværende bygninger Nørrevold 7*

1885

*blev N. Zahles Skole en selvejende institution
ledet af en bestyrelse*

1894

*omdannedes Almuelærerindeskolen
til »N. Zahles Privatseminarium for Kvinder«.
Foranledningen var seminarieloven af 1894*

1895

*knyttedes til seminariet som øvelsesskole
»N. Zahles Seminarieskole«*

1924-27

indrettedes de første faglokaler

1930-33

*fik seminariet ved ombygning indrettet nye klasse-
værelser og faglokaler. Foranledningen var
seminarieloven af 1930*

1953

*indrettedes et nyt klasseværelse, en musikstue
og en specialklasse*

1954

*Seminariet optager så vel mandlige som kvindelige elever
på studenterlinien - fra 1957 på begge linier*

1961

Bygningen Nørrevold 5 tages i brug

1965

Nye biologilokaler

*Seminariet har fornyet ministeriel anerkendelse
for tidsrummet 1966-72*

Udsendt af:

N. Zables Seminarium og N. Z. S. 1968

Trykt i:

*Rud. Pallesens A/S,
Gutenberghus, Hillerød*

Årsskriftet bærer årstallet 1968 og beretter om livet på N. Zahles Seminarium i året 1967. Ved dimissionen den 12. juni 1967 udsendtes 136 nye lærere, hvilket er det højeste tal i seminariets historie. Som en hilsen til de 136 dimittender og til alle seminariets venner bringes her årets dimissionstale.

HELT SPORLØST er det vel ikke gået hen over N. Zahles seminarium at De, mine kære dimittender, har været her i 3-4-5 år, og helt sporløst er det vel heller ikke gået hen over Dem. De har været en del, en betydningsfuld del af dette lærested. Og huset her, med alt hvad det rummer og står for, er blevet en del af Dem.

Der er derfor al god grund til at markere denne afslutnings - (og begyndelses)-dag. Som medmennesker føler vi trang til at sige: til lykke med dagen og tak for de år.

I den lykønskning og tak gemmes mange følelser og stemninger.

Lettelse er vel en af dem. Lettelse over at det er forbi. Jeg taler ikke om lærernes lettelse ved at slippe af med Dem, jeg taler om Deres let-forståelige lettelse ved at være færdige. Færdige med de mange år, timer, opgaver.

Men at vi lærere er lettede, er også sandt. Det hører med til professionen hvert år at sige farvel. Med lettelse - men måske vemod var et bedre ord, det går så rask, og vi havde det jo dog ganske rart sammen. Men lettelse, ja, over at ingen blev syge under eksamen, og at vi nu kan give Dem alle 136 et afgangsbævis. Den slags følelser har vi - og De - jo imidlertid fælles med

alle andre, der slutter en uddannelse eller består en embedseksamen.

Tilfredsheden er der vel også. Med at have ført det igennem og nået målet.

Glæden ved at skulle begynde på det, man har uddannet sig til og set hen til.

Beslutningen, forsættet om at virkeliggøre noget af det, som man anser for ret. Noget af det, som har fået Dem til at vælge en lærers arbejde, og som De nu får muligheder for at føre ud i livet.

Taknemligheden.

Fra seminariet siger vi til Dem, i denne sidste timestid vi er sammen, til lykke og tak og ønsker Dem alt godt. Og det er måske slet ikke så formelt og udvendigt, som det umiddelbart lyder. Men da det nu er et seminarium, og De skal ud at være lærere, vil jeg gerne give vore gode ønsker et lidt mere præcist sigte.

Kan man det? Er der noget særligt ved en lærergering? En tjenestemand med et timetal og en lønklasse som alle andre. Er der noget særligt? Jeg mener afgjort ja. Ikke på den måde, at det skulle være finere at gennemføre en læreruddannelse end en uddannelse til sygeplejerske, bankmand, gravør eller kogekone. Hver en stand er lige god. Det er en gammel sandhed. Ældre forresten end det moderne demokratiske lønsystem, i hvert fald så gammelt som den lutherske kaldstanke.

Ikke finere, nej, men noget andet, noget særligt. Hvad er det særlige, man kan lykønske 136 nye lærere til - ud over det, at de er igennem det? Det kan i hvert fald siges, at for nogle slægtled siden fyldte skolen ikke nær den plads i samfundet, som den nu gør. Det hænger sammen med det ydre, at den for det store flertal var ret kort-

varig, og at den ikke føltes så afgørende vigtig for den voksnes liv. Det hænger også sammen med det indre, at man ikke tilbød uddannelse så næsegrus, som vi nu gør det. Som vi har indrettet vor tilværelse, er det jo øjensynligt, at det bedste middel til at beherske den, er uddannelse. Derfor vil man også se, at alt, hvad der har med uddannelse og skole at gøre, år for år får en større plads. Vi bruger flere penge og mere tid på skolen end før, og vi tillægger den større betydning end før.

Ja, det går snart sådan, at alle problemer i vore dage er pædagogiske. Afslutningen i enhver ordentlig tidsprofets tidsanalyse består i at lægge opgaver over på skolen. Hvis man vil fremme religionens sag eller demokratiets sag eller det musiske eller det europæiske eller det globale, så er det klart, at det må begynde i skolen. Opdragelse til frihed, til demokrati, til tolerance, til én verden, det er skolens opgave.

Denne tiltro til, at alle problemer løses i skolen og af skolen, går helt ud i alle enkeltheder. Færdselsstatistik og trafikulykker er inderst inde et problem om skolens færdselsundervisning. Befolkningens eventuelle dårlige tænder og abortproblemerne og ungdomskriminalitet og rundryggethed hænger direkte sammen med skoletandpleje og skolens undervisning i seksuallære, samfundslære og gymnastik.

De må endelig ikke tro, at jeg kaster vrage på nogen af disse fortræffelige skoleopgaver. Jeg vil blot vise Dem, i hvilken grad netop lærergerningen er alt-omfattende. Men måske vil jeg også advare imod, at man tager ansvar fra hjemmene og tror, at skolen kan klare alle problemer. I denne overbevisning om, hvor vigtigt det er at vide besked, ligger gemt troen på, at hvis vi ved det rette, gør vi det også. Rationalismen er stærk i vore dage, og lærerne gør tjeneste i dens templer. Det er et sidespor dette – jeg skal straks vende tilbage, men det er

lige som vokset så dybt ind i os, at det drejer sig om at vide, at kunne, at have en eksamen, at være uddannet. Man kan frygte, at vi midt i alt dette glemmer, at endnu mere afgørende er noget helt andet, nemlig det, man kunne kalde et menneskes retningsbestemmelse.

Jeg vender tilbage til hovedsporet: at skolen skal have ansvar for alle ting. Det dogme, som prædikes i vore dage, er, at kærnen i alt er pædagogik. En stærk inspiration til disse tanker kan findes i domprovst *Jørgen Bøghs* nyligt udkomne lille skrift: *Kirken og kulturkløften*. Bogen er kommet i en serie, der hedder *Randbemærkninger*. Jeg har en del indvendinger imod den bog. Det er i det hele taget ikke en bog, man kan være enig med; det er nok heller ikke meningen, men det er alligevel en glimrende bog, og den er tankevækkende, og det er vel næsten det fineste, man kan sige om en bog. Efter *Jørgen Bøghs* opfattelse ses kulturkløften klarest på skolens område, ja, den er inderst inde et pædagogisk problem.

Vi oplever et voldsomt brud med de vaner, vi er vokset op med. I al kunst sker en formsprængning, et brud på eller en opløsning af de formelle mønstre. Men det samme brud på den formelle dannelse har fundet sted i folkeskolens pædagogik.

Bøgh har en teori om, at det i virkeligheden drejer sig om en sprogløft. De fleste mennesker har et ordforråd på knap 3000 ord, siger han. (Det ved han fra 10 års erfaringer som leder af forsvarets civilundervisning.) Hvordan skal de kunne komme på virkelig talefod med dem, der har et ordforråd på 50.000 ord? *Bøgh* skelner også mellem »formynderkulturen«, som den skabtes i højmiddelalderens autoritære verdensorden, og den demokratiske kultur, som indvarsles med *Den blå betænkning*. Jeg må på pædagogikkens vegne have lov at sige, at det er meget ærefuldt og lidt overraskende, at *Den*

blå betænkning ligefrem skal have en plads i idéhistorien.

Men i virkeligheden er, siger Bøgh, alle problemer pædagogiske. Også de religiøse. Han går så vidt, at han påstår, at evangeliet er, at Gud er pædagogisk. Det, at Gud går ind i menneskelivet, at Guds ord går ind i vort sprog, at Han bliver forståelig for os, det er Guds pædagogik og Guds evangelium.

Det var fristende at gennemgå Bøghs bog nøjere, det skal jeg dog lade fare, men det lå så lige for at nævne denne centrale placering af pædagogikken netop i dag, da vi sender nyt mandskab ud i skolen. Den gerning, De går ind til, er altså en helt særlig gerning og en helt central gerning. En lærer har uimodsigeligt et stort ansvar for sproget. Både for de 3000 ord og for de 50.000. At tale højt, at tale tydeligt, at bruge sprogets instrument ret, at læse højt, at fortælle - det er altsammen lærerfunktioner, som jeg er bange for, at vi skammeligt forsømmer i læreruddannelsen. Men denne forsømmelse ændrer ikke noget ved, at De, mine damer og herrer lærere har et stort sprogligt ansvar. I alle fag, i alle timer, er De sprogets vogtere og formidlere, Jørgen Bøgh har nogle betragtninger om, at det folkelige sprog er blevet til et »pop-sprog«, som bruges, »når man virkelig skal have folk i tale, dvs. når man skal have fat i deres stemme, deres købeevne og deres beundring«. »Det folkelige sprog er blevet en sproglig velfærdsforanstaltning. Man behøver ikke selv at gøre noget fra eller til. Man behøver ikke bruge sin fantasi til at sætte begivenhederne i scene på sin egen skueplads. Man behøver end ikke tænke, og det er heller ikke meningen«. - Men, siger han, dette sprog tager den sjælelige aktivitet fra mennesker og giver dem nederlagsfølelse, fordi de standardfornemmelser, som nøgleordene udløser, er idealiserede og urealistiske. Mennesker føler »deres eget kærlighedsliv, deres

eget ægteskab, deres egen karriere og deres eget trosliv som mislykket og underudviklet, fordi det slet ikke kan holde mål med alle de strømliniede og friktionsfrie forestillinger, som popsprogets tillægsord lukker op til«. Det var popsproget. Den moderne tids folkelige sprog. Men han kommer en gang til til nederlagsfornemmelsen. Det er i forbindelse med talen om det moderne begrebsprog. Det er især den økonomisk-politiske jargon, han nævner. Den er ikke for folk med 3.000 ord. Og den er på sin vis også med til at skabe nederlagsfølelse og almuetilstand. Det er blevet »fint at bruge videnskabens sprog. Men den, der går rundt og bruger lånt værktøj og ikke ved, hvordan det skal bruges rigtigt, er altid bange for at blive afsløret i sin faglige uærlighed«.

Lad ham nu have mere eller mindre ret i disse tanker. Den, som er lærer, har i al fald et stort sprogligt ansvar. Svinger man den opgave at give børnene sproget i hænde, kan man fremkalde nederlagsfornemmelse både på den ene og den anden måde.

Den opgave har læreren nu altid haft. Den demokratiske skole er ikke begyndt med Den blå betænkning. Ikke et ondt ord om den. Men den lærer i den gamle skole, der lærte sine børn gennem fortælling og øvelse at bruge sprogets redskab, gav dem mange muligheder for sidenhen at klare sig. Måske sejre – i hvert fald følte de sig ikke sprogligt underlegne.

Men lærerne har da også en stor demokratisk opgave. Jeg tænker ikke på, at De skal lave elevråd. De kommer nok af sig selv, og det er overfladisk at mene, at demokrati i skolen blot betyder indførelse af elevråd. Det er meget mere noget med at behandle hinanden som ligeberettigede mennesker, det er måske et brud med det, Jørgen Bøgh kalder formel dannelse, men igen: det er ikke nogen ny opgave. Demokrati i skolen fandtes længe før, der var tænkt på Den blå betænkning.

I en erindringsbog hedder det om læreren: »Han satte virkeligheden højt over alle teorier. Den gode danske kristne moder foran professoren. Hjemlivet højere end skolen. Mennesket langt foran samfundet og staten. Hjerteret over forstanden. Samvittigheden foran videnskaben«. Den indstilling er med til at skabe demokrati - tro på den enkelte, den enkeltes ansvar - overfor alt specialistvælde og al formynderkultur. I alt dette ligger jo, at læreren har et ansvar. Han har ansvar for at give sine elever noget.

Martin Andersen Nexø skriver om lærerne i »Et lille kræ«, at de væsentlig var dygtige til at finde på strafmidler. »Noget andet end prygl modtog vi da heller ikke af dem«. Det var jo et kummerligt udbytte. I vore dage, hvor prygl er forbudt, kan udbyttet altså blive endnu ringere. Martin Andersen Nexø forklarer, at lærerne snød fra deres pligter. Og jeg tror, han har ret. For lærerens pligt rækker langt, fordi hans indflydelse er så stor. Men svært kan det blive at opfylde sin pligt, når pædagogik gøres så altomfattende, som det sker i vore dage.

Midt i det alt sammen kommer vi så til det musiske. Det sproglige og demokratiske er vigtigt, men det vigtigste er måske at huske legen. Vi har glemt at lege, siger Jørgen Bøgh, men vi skal blive som børn, og at blive som børn er at bevare evnen til at lege. Skolen skal, siger han, »hjælpe mennesker til at blive amatører, dvs. dem, der elsker - i stedet for at være flove over at være dilettanter, dvs. dem, der adspred sig«.

Skolens brud med den formelle kultur betyder, at man går ud fra barnet selv. Man går ikke ud fra stoffet, som skal indterpes i remser og kategorier, men begynder med barnet selv og dets erfaringer, dets leg, dets billedverden. Hermed anerkender man den sandhed, at verden opleves ud fra mennesket, og den kan kun opleves ud fra

mennesket selv. Men det er ikke det samme, som at der ikke er andet end mennesket. Der er en verden, som mennesket behersker, som han giver navn, som Adam gav alle levende væsener navn. Men den samme verden er samtidig den verden, som Adam er sat i, og som beherskes af ham, som gav Adam navn.

Den formelle dannelse, formynderkulturen, har vi brudt med i moderne pædagogik. Vi oplæres til at leve i den verden, som vi selv behersker. Men det vil hævne sig, hvis vi ikke også lærer det sprog, hvori tros-siden af vort væsen udtrykkes, det musiske symbolsprog, hvormed vi formidler religion og kunst, hvormed vi har forbindelse med den side af tilværelsen, som er stærkere end vi selv. Når dette føjes til, er det en helt grænseløs opgave at være lærer. Men vi har ingen ret til at forenkles eller begrænse denne opgave.

Synes De, at dette lyder for tungt, kan man jo hente trøst hos Jens Byskov. Han skriver: »I bibelhistorie, dansk og regning blev der vel givet børnene for lidt forklaring; men jeg er sikker på, at der gives for megen forklaring i vore dage . . . Jeg hører i det hele med nogen forståelse om den skolebestyrer, der ved en skolefestlighed udbragte en skål for de dårlige lærere; havde vi ikke dem, ødelagde vi helt børnene«.

Sådanne ord må kunne give enhver af os mod.

Det kan nok tiltrænges, når den pædagogiske opgave i vore tider og vore lande i den grad må gøres til den centrale og altbestemmende, at den både skal lære os at beherske den brogede verden, som vi har magt over, og at kunne sanse det sprog, som sætter os i stand til at gribe, at det også er sandt, at tilværelsen har magt over os.

Der var en viis og fin præst i Vartov, der hed Balslev. Han er død nu, men huskes af mange for sin klare og centrale forkyndelse. Han indflettede hver søndag i den

bøn, som indledte pædikenen, de verslinier af Grundtvig:

Ja, giv os trods på dine ord
og lyst til dine lyse spor,
tålmodighed i prøvens tid
og sejer i den gode strid!

Hvis jeg skal sige, hvad jeg mener, til Dem om den gerning, vi i dag dimitterer Dem til, så må den tone med. Også de to ord: trods og lyst.

Ja, giv os trods på dine ord
og lyst til dine lyse spor.

Trods betyder i sammenhæng med præpositionen *på*: en tillidsfuld, urokkelig stolen på noget. Det har jeg fra ordbogen.

Det, at man vil noget, har et mål, at man står fast på noget, har noget at trodse på; den fasthed i rygraden, den vil jeg tilønske folk, der går ind til en gerning, som engagerer deres egen personlighed, som lærergerningen gør det, en gerning, som umuligt kan øves automatisk eller mekanisk, hvis der skal være mening i den.

Men også lyst. Den driver værket, den glæde og optimisme og oplagthed, som ligger i ordene: lyst til dine lyse spor, den er også en side af den gerning, der ikke kan være mekanisk eller udvendig. Når det hedder: lyst til dine lyse spor, så viser det, at trodsen er ikke fortvivlet stædighed, der borer sig ned i sig selv; det er ikke sur pligt, men det er en lyst at gå den vej. Det hele er en bøn. Det er ikke noget, man har, eller kan uddannes i. Det er noget, man beder om.

I ansøgningen om optagelse skrev en af Dem: »Først med skolegerningen begynder meningen med livet«. Hvis De har det sådan, at det, at De nu skal ud og være lærere, det er det samme som, at nu begynder meningen med livet, så siger vi lykke på vejen og alt godt. Og hvis De

har det sådan, at De ganske nøgternt vil tage det arbejde op, som en lærer har i en skole, men vil gøre det ordentligt og med ansvarsfølelse over for de små mennesker, hvis tilværelse De får så stærk indflydelse på, ja, så vil vi ikke mindre ønske Dem lykke på vejen.

Hvad enten De føler lidt stærkere eller svagere for disse materier, hvad enten De skal undervise i det ene eller det andet fag, vil vi ønske, at De må finde, at det har noget med livets mening at gøre.

Igen: den mening er ikke noget, man har eller kan uddannes i. Det er noget, der bliver til, der hvor mennesker giver sig i tjeneste.

OM PIGEBØRNS OPDRAGELSE

DE 19. MARTS 1859 stod der at læse i »Ugentlige Blade« en artikel om et pædagogisk problem, der måtte have den dannede almenheds interesse. Artiklen var optaget under rubrikken »Afhandlinger og moralske Smaastykker«, og foruden dette stykke indeholdt bladet kun et afsnit af føljeton-romanen »Johannes Johnsen«, redaktørens eget bidrag. Redaktøren var digteren Henrik Hertz.

Indlægget »Om Huusvæsen og Pigeboerns Opdragelse« var indsendt anonymt under mærket »Spectatrix« (Tilskuerinden) og foregav at være »Fra en Dame til Den paa hvem den passer«. Det var holdt i en indtrængende og fortrolig Du-form, og det fremgår, at »Den« var enhver mor til pigeboern i samfundets øverste lag. Som udgangspunkt anføres, at »en Quindes højeste og vigtigste Hverv« er dette at være husmor.

Foruden at kunne opfattes som et direkte angreb på de institutioner, der havde begyndt at give også piger en smule skoleuddannelse – ikke blot fordi de efter indsenderindens mening gjorde dette dårligt, men fordi de overhovedet gjorde det – måtte artiklen ses som en udløber af den strid om kvindefrigørelse, der få år i forvejen var indvarslet af Mathilde Fibiger med bogen »Clara Raphael«.

Det læsende publikum, der i datidens København var en lidet talstærk gruppe, var næppe i tvivl om, at der bag »tilskuerinden«s maske skjulte sig en kvinde, der sædvanligvis var det modsatte af en tilskuer, nemlig den smukke, begavede og feterede skuespillerinde Johanne Luise Hei-

berg, »en af århundredets bedst begavede kvinder« (Robert Neiiendam). Hendes ægtefælle, gennem årtier byens førende smagsdommer, J. L. Heiberg var nylig blevet intrigeret ud som direktør ved Det kgl. Teater og erstattet med en embedsmand fra statsadministrationen. I loyalitet mod sin mand havde teatrets primadonna 1858 opsagt sin stilling, og i sin ledighed havde hun nu tid til at vende sig mod problemer uden for teatret.

Som vel den første selverhvervende kvinde, der ved egen kraft havde skabt sig en position, og som et proletarbarn, der havde fået indpas i bourgeoisiet, kunne man måske have forventet, at hun ville have indtaget en positiv holdning til kvindens frigørelse, men hun havde valgt helt og fuldt at identificere sig med det miljø, hvori hun havde fået indpas. Hun foretrak uden for scenen at spille rollen som den ydmyge hustru, der fandt tilfredshed ved at udføre de huslige sysler og i åndelige spørgsmål at anbringe sig lyttende ved mandens fod. Hvad hendes intelligens måtte have behov, fik hun afløb for gennem udførelsen af sine roller på scenen.

Også af personlige grunde kunne hun have et godt øje til kvindeemancipationen. Heiberg havde i begyndelsen taget den smukke forfatterinde, Mathilde Fibiger, under sin beskyttelse, og var vel en smule indtaget i hende, og muligvis udtrykte hans impulsive mor, fru Gyllembourg, mere end sin egen misfornøjelse, da hun efter en middag i det Heibergske hjem, hvor frk. Fibiger var indbudt til beskuelse, udbrød. »Nej, hør Ludvig, når du en anden gang vil beruse dig, så lad det ikke blive i så dårlig en vin.«

Mathilde Fibiger var forlængst ude af billedet, og også Heiberg var en afgjort modstander af kvindfrigørelsen, men tanker om en uddannelse også af kvinder var ved at vinde frem, og et enkelt forsøg på en uddannelsesanstalt for lærerinder syntes at skulle lykkes. Det er

da disse uddannelsesinstitutter, fruén vender sig imod.

Trods modgang, sladder og intriger stod fru Heiberg, nu 46 år gammel, ubestridt som byens første dame. Positionen skyldte hun sin skønhed, sit talent og sin personlige viljestyrke. Lad være, at hun gennem ægteskabet med Heiberg havde fået meget forærende, men også dette ægteskab må ses i lyset af hendes styrke og selvdisciplin. Langs hendes vej lå de lidenskabens ofre – et par af hendes tilbedere begik selvmord – der var prisen. Nået så langt var det hende magtpåliggende ubetinget at underkaste sig den konvention, der var borgerskabets og den kristne morals. At den halvgamle, lidt visne ironiker ikke kunne være hendes ligemand, hvad lidenskabelige følelser angik, kompenserede hun for gennem sin kunst – og de sværmerier for kolleger, der optog hendes fantasi.

Hendes største savn var, at hun ikke havde fået børn, og tanken om en gang at adoptere et eller flere (en tanke, hun realiserede efter mandens død) fik hende til at beskæftige sig meget med problemet opdragelse, og artiklen i »Ugentlige Blade« er da et forsøg på at udforme de teorier herom, hun havde dannet sig. Når hun heri så stærkt fremhæver, at egentlig skoleuddannelse for piger er overflødig, og at den viden, man har brug for som kvinde, kan erhverves på et senere tidspunkt som livserfaring, har hun sig selv som overbevisende eksempel. Men netop i lyset af hendes egen livsbane fra den dybeste slum til den plads, hun nu indtog, en bane, der har krævet hård hud, er det ejendommeligt at se, hvordan hendes kvindeideal tager form af drømmebillede – uden sammenhæng med den virkelighed, der var hendes – og måske med virkeligheden overhovedet. Hun fremhæver det sarte, uberørtheden, som noget afgørende og umisteligt.

Når hun, der vitterlig var så robust som nogen Leonora Christina, understreger netop dette, er det næppe blot et

udtryk for, at hun har tilegnet sig sin sociale gruppes syn – og som opkomling mere rabiater end sine »fødte« med-søstre, – men nok også udtryk for en måske ubevidst angst for, at denne tilkæmpede position skal forringes gennem en systematisk opdragelse af kvindens personlighed.

Indledningsvis fremhæver hun den enorme forskel på piger og drenge:

»Dine Sønner kan du sende i Skolen uden for dit Hus? thi de kan ikke tidligt nok vænnes til at færdes i Livet, taale al slags Temperatur; dine smaa Piger ere finere Planter, som bør gro under dine Øjne, under din Opsigt og ikke i vore Institut-kaserner . . .«

At disse »kaserner« er anbragt midt i byens frække vrimmel af lystne mandfolk er hende uhyre frastødende, og det er »ugracieust, at Pigebørn skulle vandre paa Gaden i hvad Vejr det end er.«

I sammenstødet mellem hendes praktiske erfaring og hendes teoretiske overvejelser ligger noget af en selvmodsigelse, idet hun på den ene side vil bevare det kvindelige uberørt af lærdom, der berøver de unge piger »den ejendommelige Duft, som netop hos dem fremfor hos nogen burde plejes og udvikles«, mens hun på den anden side frakender tidens »instituttricer« forudsætninger for at lede opdragelsen, da de ikke selv har »levet et frisk og normalt Liv med alt, hvad det fører med sig af ondt og godt.« Hun pådutter dermed disse skolefolk en teoretisk holdning, fordi det er folk, der er født »gammelkloge« og kommet »hvad man kalder begavet ud af Moders Liv,« en holdning der udelukker, at også disse gennem livet har kunnet tilegne sig en praktisk erfaring af værdi for opdragelsen. Institutterne bliver da for hende udklækningsanstalter for »små Soldater i det quin-

lige Emancipations-Regiment.« Og her har vi nok humlen. Det er emancipationstanken, der er fjenden.

Helt barok bliver argumentationen, når hun derefter anfører, at disse krav om skolegang vil ødelægge familielivet derved, at de udgifter til skolen, som mor og døtre vil stille husfaderen overfor, vil medføre kævl og skænderi.

Men hist og her glimter i artiklen sund menneskeforstand og sans for børns tarv frem, som når hun hævder, at børnene tidligt bør vænnes til orden og arbejde, og at man bør vare sig vel for åndelig uniformering, fordi børn er individer og ikke genstande. Hun kender også til den iscenesættelse af forventningen, der kan være led i en pædagogik: »Man ser ofte Forældre tage smaa Børn paa tre til fire Aar med i Theatret og Kirken – det er smagløst og syndigt,« skriver hun. Løsrevet afslører citatet kun bornerthed, men andetsteds fremgår det, hvorledes hun senere gennem lang tid forberedte sine egne plejebørn til kirke- og teaterbesøg, således at oplevelsen blev et klimaks, ikke en trivialitet.

Alligevel kan man ikke dy sig for at sammenligne med Peder Palladius udtalelse 300 år i forvejen, hvor han i Visitatsbogen taler om den gode sædvane at tage de små med i kirken: »En Dannequinde kan jo vige lidt ud på Kirkegulvet med sit Barn, når det ikke vil tie . . .« For ham var det ikke teater.

Artiklen, der gik over to numre, sluttede med en opfordring til moderen om overfor sine pigebørn at anvende hele sin myndigheds kraft: Loven og Evangeliet.

De heibergske skoletanker er formentlig blevet hilst velkommen af en stor del af borgerskabet, mænd såvel som kvinder, med deres appel til at lade alt forblive som det var – eller mentes at være. Men enkelte steder vakte de modsigelse. Fem uger senere bragte »Ugentlige Blade« som »en undtagelse«, da bladet ikke befattede sig med po-

lemik, et svar fra »En lærerinde«, hvis urbane tone og tydelige agtelse for »Spectatrix« ikke formåede at tilsløre argumentets skarphed og tonens ironi.

Svarets forfatter var den 31-årige institutbestyrerinde, Natalie Zahle, hvis skole for lærerinder (da Gammel Strand 48) efter kun 8 års virke allerede stod som en af byens betydeligste.

Også i dette tilfælde anede samtiden, hvem forfatteren var, men det er betegnende for den skyhed, hvormed kvinder måtte optræde over for offentligheden, at også hun bevarede tavsheden livet igennem.

Overfor de overdrivelser, fru Heiberg havde gjort sig skyld i ved sit vitterlige ukendskab til skolernes arbejde, havde hun let spil, men svaret kendetegnes først og fremmest af den værdighed, hvormed hun forsvarer det påbegyndte arbejde. Hun indrømmer de nuværende skolers mangler, men påpeger, at heller ikke hjemmene er ideale – hvad de synes at være i fru Heibergs forestilling – og »saaledes kan Skolen ogsaa have ikke lidt at kæmpe med Svaghederne og Daarlighederne i et Hjem.« Hvor fru Heiberg går ud fra en idealforestilling om mødrene, er frk. Zahle i forbindelse med virkeligheden. Hun har grund under fødderne og falder ikke for fristelsen til at rose de bestræbelser, hun selv står for:

»Hvorfor ikke antage, at en Kvinde fuld af kvindeligt Liv, opfyldt af et lignende eller netop det ideale Billede af et Husliv, som De selv har udkastet, fuld af Lyst til at virke for dets Muliggørelse, fuld af tro på, at lidt kan der dog altid udrettes, kun med Begæring om for sin Part at gøre et, om end nok saa lille Skridt fremad paa denne Bane, at en saadan Kvinde traadte ind i »Institutricernes og Guvernantes Kred« med det Maal for Øje at virke til – at gøre sig selv mer og mer overflødig? . . .«

Skønt frk. Zahle med sit uddannelsesarbejde måske er en af dem, der har gjort mest for at skabe kvinden et selvstændigt fundament i samfundet, var hun så langt fra nogen »kvindesagskvinde.« Også for hende havde kvindelighed noget at gøre med stilfærdighed, men til forskel fra fru Heiberg anede hun, at også kvinden havde behov for at udvikle sin personlighed, et behov, som hjemmene næppe kunne dække:

»Mon det ikke var at haabe, at derfra (fra skolerne) kunne udgaa, trods alle smaa og store Fejlgreb, trods alle forskyldte og uforskyldte Mangler og Vanskeligheder, unge Kvinder, der nok gad høre tale, men langt fra vovede at tale med, om Politik, Poesi og Kunst, der med Sans og Følelse for alt skønt forbandt en inderlig Sky for at bære denne Følelse til Skue eller bringe deres unge Rørelser til Torvs? Unge Kvinder, der havde lært at tie, og i hvis stille, ydmyge Liv Tankerne fik Lov til at forme sig og Hjertet til at udvide sig? . . .«

Svaret sluttede med en appel og en opmuntring til kolleger og medarbejdere om ikke at lade sig slå ned af ubillig kritik. Og spørgsmålet er, om ikke dette indlæg, der var uger om at blive til, lige så meget er dikteret af ønsket om at yde denne opmuntring som af ønsket om at imødegå fru Heiberg.

Hertz lod Heiberg se artiklen, før den gik i trykken, og Heiberg, der fortsat opretholdt fiktionen, skrev til ham, at »Spectatrix« havde taget den »med Fornuft.« Kort efter fik hun andet at tænke på, da den nye kulturminister, D. G. Monrad opsøgte hende for at få hende til at vende tilbage til den kongelige scene, og da den nyindsatte direktør var fjernet, viste hun sig på ny for sit publikum.

Denne duel på fløjshandsker mellem to af tidens be-

tydeligste kvinder viser, når man trænger ned under sprogets tidsfarve, den evige strid mellem reaktion og ægte fremskridt. Kun derfor er den værd at huske. Med sit arbejde var Natalie Zahle med til at underbygge det nye samfund, der var i frembrud, mens omvendt dette samfund ved at skabe arbejdspladser for kvinden blev forudsætningen for, at arbejdet kunne bære frugt. Samme år udsendte Monrad bekendtgørelsen om eksamen for lærerinder ved Borger- og Almueskolen, og frk. Zahle stod da parat til at oprette sin »Almueskolelærerindeskole.«

Med fru Heiberg gik en epoke til ende, med Natalie Zahle begyndte en ny.

Sv. Cedergreen Bech.

FRA SEMINARIETS LIV

EN AF DE LÆRERE, seminariet dimitterede i juni 1967, skrev, da han søgte ind på seminariet, i sit ansøgnings-skema: »Fra de første leveår husker jeg næsten intet. Først med skolegangen begynder meningen med livet«.

Smukkere og mere positivt kan man ikke tale om skolegangen. Og da der er en del skolepræg over et seminarium, må det være meningsfyldt at fortælle lidt fra seminariets liv.

Liv er forandring, og seminariet forandrer sig år for år.

1967 havde vi for sidste gang optagelsesprøve til den 4-årige uddannelse. For sidste gang gennemførtes en præparandklasse. Det betyder, at forberedelsen til læreruddannelsen i fremtiden helt og holdent foregår uden for seminariet.

Der var meget godt at sige om præparandklassen. Der er ingen tvivl om, at det år for de lærerstuderende stod som et meget krævende og lærerigt år. Det sluttede med en fast og afgørende prøve, og det gav et godt kundskabsgrundlag for de følgende år på seminariet. Der er heller ingen diskussion om, at lærerne holdt af at undervise i præparandklassen, og de faste pensumkrav hindrede slet ikke, at arbejdet kunne blive præget af varme og personlighed.

Det var derfor med en vis følelse af vemod, at vi for sidste gang oplevede præparandklassen. Seminariets rytme bliver anderledes uden den. Den går nu over i

skolehistorien. I 1968 optages på N. Zahles Seminarium kun 3-årige klasser, og fra 1969 toner en ny læreruddannelse frem.

I juni 1967 udsendte seminariet 136 nye lærere. Det er det højeste antal lærere, seminariet nogen sinde har dimitteret. Det er 5-6 gange så mange, som det, der var normalt for 20 år siden. Tal siger ikke alt, men de siger dog noget. Et seminarium, der udsender mere end 100 lærere om året, er anderledes end det, der dimitterer 20. Det er ikke blot en forbedring, at vi er så mange nu. Noget går tabt. På den anden side giver det større antal større muligheder, både valgmuligheder og mere bredde i undervisningsmidlerne og lærerstaben.

Nu tales der om, at seminarierne nødvendigvis skal være af mammutstørrelse. Vore erfaringer går ud på, at det ikke er ønskeligt. Et seminarium, der omfatter 3-400 studerende, og som kan dimittere ca. 100 lærere om året er rigeligt stort til at give valgmuligheder nok, og samtidig ikke større, end at der dog kan komme lidt af det personlige præg over seminariets liv, som er mere værd end det, der kan tælles i store tal.

Når vi i år havde et så stort tal som 136, hænger det sammen med, at der var dobbeltklasser både på den 3-årige og den 4-årige uddannelse. Vi har nogle gange sagt ja til ministeriets ønske om, at der blev oprettet dobbeltklasser, for at yde vort bidrag til at fylde lærermangelens gabende hul.

Et indtryk af valgmulighederne får man ved at se en oversigt over, hvordan de 136 fordelte sig på liniefag. Alle dimittenderne gennemførte to liniefag i fuldt omfang, d.v.s. med 6 timer ugentlig hvert år til hvert af de to fag. Linieuddannelsen varer 2 år for studenterholdene og 3 år for den 4-årige uddannelse.

To liniefag til hver af de 136 betyder, at der var 272 linieholdsdeltagere, der fordelte sig således:

dansk	45	deltagere
engelsk	24	»
formning	14	»
fransk	8	»
geografi	13	»
historie	38	»
matematik	36	»
musik	7	»
naturhistorie	10	»
naturlære	14	»
8.-10. kl. underv.	31	»
skolekøkken	14	»
special-underv.	7	»
tysk	11	»

(naturligvis flere hold for hvert af fagene. Holdene havde en størrelse af gennemsnitligt 9-10 studerende).

Fra den 4-årige uddannelse dimitteredes 72, fra den 3-årige 64. Betegnelsen Særdeles velegnet opnåedes af 4, mens 125 betegnede som Velegnet og 7 som Ret egnet.

Fra august 1967 læser der på seminariet 11 klasser, nemlig 4 på den 4-årige uddannelse (4a, 3a, 2a, 1a) og 7 på den 3-årige uddannelse (3sa, 3sb, 2sa, 2sb, 1sa, 1sb, 1sc). Det samlede antal lærerstuderende på seminariet er i 1967-68 ca. 385.

Med udgangen af læseåret 1966-67 måtte vi tage afsked med en række af seminariets lærere. Først må nævnes rektor *F. Mouridsen*, som i 24 år har undervist her i engelsk. Det var ikke rektor Mouridsens hovederhverv at være lærer hos os, men vi har grund til at takke, fordi vi igennem så mange år nød godt af hans store kyndighed og iver og gode kollegafærd.

Lektor *Vilhelm Nielsen* er blevet udnævnt til forstander for Den frie lærerskole i Ollerup. Vi slap ham ikke med vor gode vilje. Vi takker ham for de år, han var her, og ønsker alt godt for arbejdet i Ollerup.

På grund af timeomlægning eller bortrejse har vi måttet sige farvel til en række lærere, der har haft et mindre timetal, nemlig fru *Lone Andersen*, en af vore matematiklinielærere, hr. *Leif Bendsen*, der har haft engelsk i præparandklassen, fru *Borup-Nielsen*, der har haft et latinhold, hr. *Allan Christiansen*, der har haft liniematematik, fru *Pil Dahlerup*, et danskliniehold, fru *Else Marie Gaarslev*, der har undervist i metodik, hr. *Gunnar Jakobsen* og hr. *Thorkild Borup Jensen*, der begge har haft danskliniehold, fru *Annette Lange*, der var fransk-linielærer, hr. *Steen Pedersen*, kemihold, hr. *Benito Scocozza*, der har haft et historiehold, og endelig frøken *Inger Christiansen*, der i forårshalvåret har haft timer i sang.

Seminarieret takker alle disse lærere for deres arbejde, og vi håber, at det for en og anden af dem må forme sig sådan, at afskeden kun betyder en pause, og at vi en dag kan byde dem velkommen igen i medarbejderkredsen.

I det nye skoleår (1967-68) er følgende lærere blevet knyttet til N. Zahles Seminarium: skolepsykolog *Erik Nørgaard Andersen* (8.-10. klasse-linie), stud. mag. *Erik Skøtt Andersen* (frilæsning i italiensk), kommunelærer *Bjarne Belhage* (specialundervisningslinie), afdelingsleder, dr. theol. *K. E. Bugge* (kristendomskundskab), kommunelærer *Poul Christensen* (skrivning), stud. mag. *Ib Flemming Hansen* (sang), statspr. musikpædagog fru *Anne-Karin Høgenhaven* (musik), overlærer *Karen-Helene Weimar Jacobsen* og overlærer *Børge Jensby* (metodik), amanuensis, cand. mag. *Erik Schou Jensen* (geografiline), småbørnspædagog fru *Anne-Marie Kralund* (frilæsning i pædagogik), kommunelærer *Hans J. Kristensen* (metodik), cand. mag. fru *Inge Lund* (fransklinie), provst

Eigil Miland (kristendomskundskab), skoleinspektør *Hans Mossing* (specialundervisningslinie), cand. psych. fru *Karen Akhøj Nielsen* (specialundervisningslinie), overlærer fru *Birthe Temler* (der er vendt tilbage og har overtaget et liniehold i dansk), lærer, stud. scient. fru *Johanne Winther-Jensen* (matematiklinie) og lektor *Ole Varming* (specialundervisningslinie).

Pianisten *Niels Prahl* har orlov i 1967-68, og organist frøken *Inger Jensen* varetager hans timer.

Den 1. maj 1967 skiftede N. Zahles Skole kasserer, idet seminarieadjunkt, cand mag. *Hans Nygård Jensen* afløste seminarielektor frøken *E. de Linde Sørensen*. Ved en festlighed havde vi lejlighed til at takke frøken de Linde for de 13 år, hun på så forbilledlig vis havde varetaget kassererhvervet, endda i en meget travl ombygningsperiode. Vi glæder os over, at vi stadig har hende i lærerkredsen.

I 1966-67 måtte seminariet som i alle de foregående år afgive klasser til vikartjeneste. Men i 1967-68 blev vi for første gang fri, og vi håber, at det dermed må være slut med vikartjenesten. Den har betydet et alvorligt afbræk i uddannelsen, selv om man naturligvis også lærer noget af at være vikar.

Fra 1967-68 kan vi altså for første gang i 1954-lovens tid gennemføre praktik- og linie-læsningen efter planen.

Praktik i liniefag har også i 1967 været henlagt til frederiksbergske og københavnske skoler, og vi takker ledere og lærere for deres arbejde med vore studerende.

Praktik- og metodikundervisningen har undergået forskellige forandringer. Vi har samlet undervisningen i det første år til et fag, vi kalder undervisningslære. Det varetages af inspektør Helga Thomsen og omfatter emner som:

Didaktikkens område

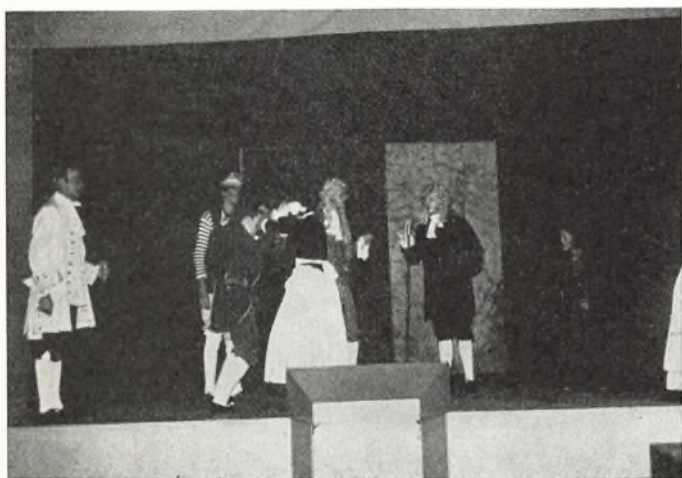
Opdragelsens mandatmagter
Organisationsformer
Undervisningsmetoder
Undervisningsmidler
Undervisningsprincipper
Stofudvælgelsesprincipper
Vurderingsformer
Skolen som samfund
Samarbejdsspørgsmål
Klasselærerefunktionen

Ved den ugentlige metodiktime for afgangsklasserne har i 1967 følgende medvirket:

Overlærer J. Bindsted (Fritidsvirke på skolen), erhvervskonsulent O. Fuglsang (Skolens erhvervsorienterende undervisning), adjunkt Leif Vidø (Danskundervisningen i de ældste klasser), skoleinspektør fru Else Thorborg (Hvad forventer inspektør, kolleger og forældre, at læreren – specielt klasselæreren – tager sig af?), overlærer Karen-H. Weimar Jacobsen (Om kristendomsundervisningen), afdelingsleder H. Levinsen (Orientering om skoleradioens serie om sproglig iagttagelse), kommunelærer Bent Johansen (Om faget orientering), professor dr. phil. K. Grue-Sørensen (Om formal dannelse), lærer fru Else Gaarslev (Problematikken omkring »Den lille skole«), seminarielektor Helga Thomsen (Om familiekundskab), forstander fru Else Hansen (Psykotiske børn).

Ved morgensangen har vi som sædvanlig haft udenrigspolitisk orientering om mandagen ved adjunkt Kai Aalbæk-Nielsen, litterær orientering om torsdagen ved lektor Paul Nørreslet, undertiden afløst af direktør Bjørn Moe, musikindslag om fredagen ved vore musiklærere og forskellige lærerstuderende.

De studerendes råd kan vi takke for en række vel til-

rettelagte og fornøjelige fester og udbytterige aftener. Huset bruges i stadig stigende grad uden for den egentlige undervisningstid, her danses folkedans, her vises film, her diskuteres, her arbejdes med dramatik osv. osv.

Ved seminariets årsfest opførtes – meget passende netop på Holbergs fødselsdag – Henrik og Pernille. Torben Jørgensen fra 4a stod for indstuderingen, og de medvirkende var dramatik-interesserede fra forskellige klasser. Det var en helt igennem strålende forestilling.

Fællestimerne, der tilrettelægges af et udvalg af lærere og studerende, har i år omfattet:

Fhv. FN-delegeret fra Det Radikale Venstre og redaktør af FN-bladet Peter Weistrup: FN's kompetence i praksis.

Journalist og forfatter Jan Bredsdorff: Skolen i Kina.

Digteren og oversætteren Uffe Harder: Afrikansk lyrik.

Undervisningsminister K. B. Andersen: Hvorfor udvidet undervisningspligt?

Forfatteren Vagn Steen: Ret moderne lyrik.

Kapelmester Ole Schmidt: Er sangundervisning mon skadelig?

Pater Jens Oluf Lund: Bertrand Russell-Tribunalet.

Musik ved Det kongelige Kapels blæserkvintet.

Pastor Gurli Vibe Jensen: Er der hold i sameksistensen?

10. februar drog de fire afgangsklasser med rektor og nogle af lærerne på pædagogisk ekskursion til Perstorp i Sverige for at studere tilvalgsskole i praksis. Tillidsmændene fra de forskellige klasser havde tilrettelagt turen og forhandlet med skolemyndighederne og de lokale skoleledere, og takket være en gennemarbejdet plan blev dagen yderst givende for de op mod 140 deltagere. Vi

fik tilvalgsskolen i den svenske form illustreret i teori (med hjælp af al moderne teknik) og i praksis – fordelt i klasser med hensyntagen til hver enkelts fagønsker. Vi deltog i den ordinære skol-lunch og blev derudover modtaget med kaffebord og sendt hjem med kaffebord. Dagen gav os øget indsigt i såvel fordele som svagheder ved den svenske form for tilvalgsskole, og vi skylder vore svenske kolleger med rektor Nils Rydälv i spidsen en varm tak for den gode modtagelse og udmærkede instruktion.

10. november deltog seminarieret i studieorienteringsdagen for elever i 3. gymnasieklasse. Det er Arbejdsdirektoratet og Direktoratet for gymnasieskolerne, der står bag denne studievejledning, og den har vel ikke helt fundet sin endelige form endnu. Seminarieret havde ca. 80 gæster, som fik orientering af inspektør og formanden for De studerendes Råd, deltog i den normale undervisning og i frikvartererne havde lejlighed til at drøfte uddannelsesspørgsmål med de studerende i kantinen og opholdslokalerne.

KIRSTEN AUKEN

Da N. Zahles Skole i 1964 fik nye grundbestemmelser, blev overlæge, dr. med. Kirsten Auken medlem af bestyrelsen. Kun i knap fire år fik vi lov til at arbejde sammen med hende. Hendes glødende interesse for ethvert problem, der mødte hende, hendes fine sind og kærlige hjerte omfattede også skolen og gjorde samarbejdet med hende til en glæde og inspiration.

Også på N. Zahles Skole sørger vi over Kirsten Aukens alt for tidlige død og vil bevare mindet om hendes rige personlighed.

Mogens Hvidt.

NOGLE ORD VED MORGENSANGEN LØRDAG DEN 17. FEBRUAR 1968

Det er vist ikke tidligere sket, at et medlem af bestyrelsen har givet møde ved morgensangen på seminariet – men det er bestemt også første gang i institutionens historie, at vi har afleveret vor rektor som udenrigsminister til en ny regering, og det er grunden til, at jeg er her i dag.

Vi, der gennem snart mange år har fulgt rektor Hartlings deltagelse i det politiske liv og hans brændende interesse for politiske problemer, kan helt og fuldt glæde os over, at han nu har fået betroet denne fornemme og betydningsfulde ministerpost, og vi ønsker ham held og lykke i hans gerning. Og vi har da også lov til at være lidt stolte over, at en minister af hans karat kommer netop fra dette sted.

Det har jo nødvendigvis måttet give problemer, at seminariets rektor har brugt en så stor del af sin tid og sine kræfter andre steder. Når alt er gået så godt, som det er, skyldes det ikke blot rektor Hartlings evne til at overkomme det utrolige, så at han midt i det politiske livs tummel kunne bevare både ledelsen af og kontakten med seminariet. Det skyldes også den fremragende lærerstab, vi har, og her i første række inspektør, seminarielektor Helga Thomsen. Jeg er glad over at kunne benytte denne lejlighed til at bringe Helga Thomsen bestyrelsens varmeste tak for en enestående indsats i disse år med en arbejdsbyrde, der også for os, der følger arbejdet på lidt længere afstand, har måttet forekomme overvældende.

Bestyrelsen har nu konstitueret Helga Thomsen som seminariets rektor, foreløbig for tiden indtil sommerferien. Den ordning, der er truffet er midlertidig. »Folkegunst er idel dunst«, som der står skrevet på Christiansborg, og det er naturligt, at rektor Hartling gerne vil se tiden lidt an. Vi herinde lægger da heller ikke skjul på, at han skal være mere end velkommen til at vende tilbage til os.

Vi er taknemlige over, at Helga Thomsen har villet påtage sig ansvaret som rektor. Jeg ved, at hun har gjort det i tillid til, at hun vil få sine kollegers støtte, og jeg ved, at der vil være dækning for denne tillid. Jeg beder også de studerende om at slutte op om rektor Helga Thomsen, og jeg bringer både hende og hele seminariet bestyrelsens ønsker om alt godt i den kommende tid.

Mogens Hvidt.

DA DEN kommende læreruddannelseslov på seminariet tager sigte på et større samarbejde seminarium og øvelsesskole imellem, fik jeg lyst til at prøve en feltbiologisk ekskursion med en klasse fra vores egen øvelsesskole og med seminariets biologistuderende som undervisere.

Før sommerferien indhentede jeg forstanderinde frk. K. Lunds tilladelse til at gå i gang med forberedelserne, og efter samtaler med fru Rita Menzel blev vi enige om, hvilken klasse der skulle med på ekskursionen, og at emnet skulle være havet.

Lige efter sommerferien fik de biologistuderende uddelt Ir's lærebøger sammen med almindeligt anvendte biologibøger i realafdelingen. Ekskursionen skulle finde sted i studieugen.

Efter at have bestemt os for Gilleleje strand tog linieholdet og jeg derop mandag den 28. august og arbejdede et område igennem, der gik ude fra det lave vand ind over de opskyllede tangvolde til den sandede strands plantevækst. Vi tog de indsamlede planter og dyr med hjem og studerede dem på laboratoriet tirsdag den 29. ved hjælp af mikroskoper og faglitteratur. Da vi nu var klar over, hvilke dyr og planter fra den pågældende strækning der egnede sig bedst for elevgennemgang, blev spørgsmål tilrettelagt efter realafdelingens forskellige biologibøger, og et sæt arbejdsopgaver blev udarbejdet og duplikeret. Endvidere blev det bestemt, hvilke af de

studerende der skulle arbejde sammen. Hver af de 6 elevgrupper fra øvelsesskolen fik 2 biologistuderende som ledere.

Samtidig gik fru Menzel i gang med sit arbejde. Eleverne fik at vide, hvilke emner fra deres lærebog der ville blive behandlet, og fru Menzel udvalgte gruppeledere, der så valgte hver sin gruppe.

Onsdag den 30. august fik de studerende fri for i ro at kunne gennemarbejde det materiale, de skulle undervise i.

Torsdag den 31. kl. 8 kørte vi så i bus fra Nørrevold i silende regn. Havde regnen fortsat, kunne vi umuligt have gennemført ekskursionen. Da vi stod ud af bilen på Gil-leleje strand, var det imidlertid tørvejr, så vi gik hurtigt i gang. Gruppelederne samlede deres gruppe, de studerende fandt deres elever, og med skraber og ketsjer, spande og plastikposer tog vi stranden i besiddelse.

Der gik ikke 2 minutter, før den første elev havde fået gummistøvlerne fyldt med vand – en advarsel, som vi ikke havde tænkt skulle være nødvendig for 14-15 årige.

Alle arbejdede godt og ihærdigt til kl. 13. - Solen skin-nede ind imellem, og en varm dis lå over stranden.

Eleverne fik nu 1 uge til at udarbejde deres rapporter, som blev afleveret til de studerende, der hurtigt rettede dem og gav karakterer, hvorefter fru Menzel og jeg gennemlæste arbejdsbøgerne. Det var betryggende for os alle, at fru Menzel's og de studerendes bedømmelse faldt nøje sammen. Vi mødtes alle en eftermiddag og diskuterede resultatet. Her skal kun nævnes følgende.

Hovedindtrykket af elevernes udsagn var, at det havde været en god og vel tilrettelagt tur.

De biologistuderende var enige om, at ekskursionen var meget udbytterig. De fik indtryk af, hvor megen faglig viden der var nødvendig for at kunne besvare elevernes spørgsmål i felten, og hvor længe elevernes

interesse kunne holdes fangen ved det levende materiale i sammenligning med gennemgang af tilsvarende emne ved hjælp af en skoles biologiske samling. Ligeledes mente de studerende, at det var særdeles lærerigt selv at rette rapporterne og at sammenligne indtrykket med fru Menzel's bedømmelse. Fru Menzel's omtale af 1. real'ernes kritik af deres praktikanter kunne ikke undgå at give stof til nøjere eftertanke.

Fru Menzel var glad for turen og kunne ønske, at noget lignende blev gentaget.

Mit eget indtryk af ekskursionen var, at udbyttet nok ville have været større for 1. real, hvis vi kun havde gennemgået dyr og planter fra det lave vand og tangvoldene. Derved var der blevet mere tid til undervisning af hele gruppen. Vi gennemgik planter før og dyr efter frokost, da dyr erfaringsmæssigt interesserer mest. Det vil nok være rigtigere at gennemgå planter og dyr, efterhånden som de findes. Herved får eleverne bedre indtryk af det pågældende samfund.

Samtlige biologistuderende var særdeles interesserede, flittige og meget målbevidste i deres arbejde, men netop derfor følte enkelte sig skuffede over, at deres gruppes rapportbog ikke stod mål med indsatsen i felten.

K. M. Petersen.

LINIEOPGAVER 1967

DANSK

1. Genreproblem, temavalg og oplevelsesmåde i himmerlandshistorien og myten hos Johs. V. Jensen.
2. Motivkredse med særligt henblik på livssynet i Martin A. Hansens novellesamlinger »Agerhønen« og »Paradisæblerne«.
3. Herman Bangs »Ludvigsbakke« belyst som naturalistisk, impressionistisk og psykologisk roman.
4. Fortællerteknik og menneskeskildring i Heinesens »Noatun« og »De fortabte spillemænd«.
5. Menneske- og livssyn i Hoels historiske roman med særligt henblik på »Trollringen«.
6. Natur, kultur og menneskeskildring i Martin A. Hansens romaner »Lykelige Kristoffer« og »Jonathans Rejse«.
7. Branners »Ingen kender Natten« beskrevet og vurderet som psykoanalytisk roman.
8. Oplevelses- og vurderingsproblemer i forbindelse med lyrik (belyst ved eksempler fra skelsættende epoker fra folkevise til modernisme og konkretisme.)
9. Modernismen i dansk lyrik.
10. Digterisk komposition og socialt livssyn hos Martin Andersen Nexø.
11. Henrik Pontoppidan som novelleforfatter.
12. »Heretica« og de første årganges betydning for dansk digtning.

13. Baggrunden for og behandlingen af kridtcirkelmotivet hos Bertold Brecht.
14. Forholdet mellem litteratur og publikum i romantismens tidsrum.
15. Kunstnerisk komposition og religiøst livssyn hos Graham Greene.
16. Don Juan - motivet i dansk litteratur.
17. Romanen i Frankrig og England i første halvdel af det 19. årh. med særligt henblik på menneskeskildringen hos Flaubert og Dickens.
18. Sammenligning mellem »heltinderne« i danske udviklingsromaner.
19. Fællestræk i livssyn og menneskeskildring hos Gustav Wied og August Strindberg.
20. Jacob Paludan som essayist belyst ud fra en gennemgang af et udvalg af hans essays samt ved sammenligning med essays af Per Lange og Knud Sønderby.
21. En gennemgang af Sigurd Hoels roman »Trylleringen« med særligt henblik på fortælleteknikken sat i relation til et udvalg af Sigurd Hoels øvrige romaner.
22. Konfrontationsbegrebet i moderne poesi belyst ved analyser af et udvalg af moderne digte med hovedvægten lagt på »Konfrontation« af Klaus Rifbjerg.
23. Motiv og komposition i Aksel Sandemoses »Varulven« sammenholdt med »Det svundne er en drøm« og »En flygtning krydser sit spor«.
24. En gennemgang af Samuel Becketts »Vi venter på Godot« med hensyn til idé, personer, handlingsgang og sceneriske virkemidler sammenholdt med Henrik Ibsens »Et Dukkehjem«.
25. Den religiøse problematik i Pär Lagerkvists romaner: »Det evige smil«, »Barrabas«, »Sibyllen« og »Ahasverus«.
26. En gennemgang og pædagogisk tilrettelæggelse af

- Martin A. Hansens »Hjemkomsten« sammenholdt med St. St. Blichers »Den Tie A war en bette Kaal« og »Ebbe Skammelsen«.
27. En vurdering af Peter Seebergs forfatterskab.
  28. Med krigen som motiv foretages en sammenlignende vurdering af Herman Bangs »Tine« (1889) og H. C. Branners »Ingen kender natten« (1955).
  29. Problemet skyld-ansvar i H. C. Branners forfatter-skab.
  30. Menneskeskildringer i Johs. V. Jensens Himmerlands-historier og i Martin A. Hansens noveller. En sam-menlignende vurdering.
  31. En vurdering af Tom Kristensens roman »Hærværk« især med henblik på ledefiguren og fortælleren.

HISTORIE

Æbelholt – et augustinerkloster i Danmark.

Det historisk-arkæologiske forsøgscenter i Lejre og dets anvendelse i skolens historieundervisning. En gennemgang af mål og metode.

Tveje Merløse kirke – et middelaldermonument.

Pebringegården på Frilandsmuseet – et fortidsminde i historieforskning og digtning.

Påskekrisen i Danmark 1920.

Dansk neutralitetspolitik under første verdenskrig.

Sociale forhold og sociallovgivning i Grønland efter 1950.

Dansk kriselovgivning i 1930erne.

Folkehøjskolen og statsmagten under forfatningskampen.

Løgumkloster, en cistercienserbygning.

En redegørelse for den danske andelsbevægelses forudsætninger og gennembrud.

MUSIK

A. En fremstilling af en enkelt eller af flere discipliner,

som kan indgå i den elementære musikopdragelse (1.-5. kl.)

- B. Musikorientering for større børn (6.-9. kl.)
- C. En fremstilling af væsentlige træk i et markant værk, subsidiært i en markant værkgruppe fra tiden efter 1814.

SKOLEKØKKEN

1. Beregn en fuldgyldig middag til en dreng på 13 år og en pige på 16 år.
40 % af dagsbehovet skal dækkes.
2. De seneste års stigende produktion og afsætning har skabt andre forhold for danske forbrugere.
Hvorledes bedømmer De forbrugernes situation i dag? Finder De forbrugeroplysningen tilstrækkelig? Hvilke instanser arbejder for effektiv forbrugeroplysning og hvilke kommunikationsmidler anvendes? Hvordan bedømmer De forbrugeroplysningens placering i barneskolen i dag?
Kunne De eventuelt tænke Dem undervisningen lagt anderledes tilrette og i givet fald hvordan?
3. I en mindre kommune påtænker man at lave et kursus for afgangsklasserne – såvel piger som drenge – i emnet »Klar dig selv som student på en hybel«.
Kurset omfatter 8 lektioner á 3 timer. Det forudsættes, at eleverne kender de elementære grundregler svarende til 6-7 klasses pensum.
Udarbejd en plan for kurset, der ikke alene skal omfatte madlavning, men også »husførelse« på en hybel. Lav en arbejdsfordeling for 2 vidt forskellige lektioner. Der regnes med et elevtal på 16. Vedlæg en indkøbsliste til de 2 lektioner.

SPECIALUNDERVISNING

1. Forskellige opfattelser af begrebet »læsevanskelighe-

der« samt kommentarer til belysning af disse vanskeligheder som et årsags- og følgesymptom for skoleproblemer.

2. En vurdering af behovet for specialundervisning på grundlag af forskellige undervisningsformer.
3. Diagnostisering og pædagogiske foranstaltninger vedrørende svagtbegavede.
4. Pædagogiske forsøg og pædagogisk forsøgsteknik.

MUSIKDAGBOG 1967

Konserter, radioudsendelser og musikuger.

27. februar.

Under 28. november i musikdagbogen for 1966 er omtalt seminariekorets deltagelse i radioens ungdomskonkurrence »Lad sangen klinge«. 1. runde blev overstået i efteråret 1966, og 2. runde skulle indsynges den 27. februar 1967. Den obligatoriske korsats var i denne omgang Vagn Holmboes komposition af Frank Jægers »Væredigt«. Som selvvalgt opgave gik koret til finalen med Matyas Seiber: Three Hungarian Folksongs. Resultatet forelå i marts. N. Zahles Seminariekor fik 27 points. Sammenlagt med 1. rundes 37 points, ialt 64 points, blev koret placeret som nr. 5 af 16 deltagende kor. Omend slutresultatet ikke helt stod mål med vore forventninger, deltog koret med stor fornøjelse og lærte, at kun en indsats på allerhøjeste plan kan give en pæn placering i konkurrence med landets efterhånden mange, meget dygtige ungdomskor. Vinderkor var St. Knuds Gymnasiums kor, Odense, med adjunkt Carsten Møllerup som dirigent.

8. marts.

Sammen med en række andre københavnske kor deltog N. Zahles Seminariums kor i Studentermusikforeningens koncertopførelse af G. F. Händels »Messias« i Holmens kirke. Oratoriet blev dirigeret af kgl. kapelmester Poul Jørgensen.

I Politiken skrev musikanmelderen Fl. W. dagen efter bl. a.:

Opførelsen forløb i al sin solide grundighed under ledelse af Poul Jørgensen. Den faldt som helhed nok så ensartet ud og havde ofte svært ved at få luft under vingerne, fordi man i korklangen måtte savne smidighed og bevægelighed. Der blev sunget af karsken bælg, måske af lutter nidkærhed over for opgaven. Men det gik ud over de finere nuancer i denne oratoriets væsentligste bestanddel.

Nå, Händels toner klarede sig og kan holde til mere end det. Og i de solistiske partier var der meget, man kunne glæde sig over – Ruth Guldbæks lyse soprانklang, Gurli Plesners varme i udførelsen af arien »He was despised«, Kurt Westis sikre behandling af tenorpartiets vanskeligheder og Odd Wolstads magtfulde forkyndelse af opstandelsesbudskabet med Knud Hovaldts obligate trompet.

16.–17. marts

gæstedes seminariet af en gruppe amerikanske skolemusikstuderende. Gruppen, der studerer skolemusik i Europa et helt år fra deres center i Oldenburg i Tyskland, overværede timer på musiklinje, fik en orientering i danske skolemusikalske forhold og underholdt derefter seminariets studerende med en koncertoptræden bestående af korsange. Ved en frokost på seminariet havde de lærerstuderende lejlighed til at orientere sig gennem deres amerikanske kolleger om skolemusikken o. a. i USA.

14. april.

Ved en korfest, der efter en indledende korprøve formede sig som koncert med lieder og romancer fremført af Birthe Høyby og Eva Meile (klaver) og afsluttende selskabeligt lag, sattes et prøvemæssigt punktum for for-

årets korarbejde. Tilbage stod nu forårets koncert og – endnu langt ude i periferien – dimissionsmusikken.

17. april.

Den årlige afslutningskoncert for musiklinjedimitter og andre musikalske dimittenter fandt sted en mandag eftermiddag for en pæn besat sal. Som sædvanlig var programmet overdådig blandet, sammensat som det var af spil af »spisefrikvartersorkestret«, duetter, solosange, korsatser dirigeret af musiklinjeelever, blokfløjtespil, klaverspil og rytmeorkestrespil.

Det var en meget spændende koncert, som viste, hvor bredt et musikalsk spekter moderne lærerstuderende spænder over.

23.-30. april.

Studieuge for musiklinjehold i Olomouc, Tjekkoslaviet.

Sammen med musikholdet fra Danmarks Lærerhøjskole foretog de musiklinjestuderende fra seminariet en studierejse til Olomouc i provinsen Moravien i Tjekkoslaviet. Formålet med rejsen til dette fjerne sted var at studere skolemusikalske forhold, sådan som de udfoldes under ledelse af forstanderen for det musikpædagogiske institut ved Olomouc' universitet, dr. Ladislav Daniel. Gennem en række foredrag og kurser i Danmark og gennem sit hørelærepædagogiske værk *Dur – Mol Diatonik* har Ladislav Daniel gjort sig bekendt i danske skolemusikkredse som en moderne, effektiv pædagog.

I Olomouc og omegn overværede studiegruppen lektioner, kortimer og koncertopvisninger med børn og unge. Vi deltog i flere diskussioner med lærere og studerende og overværede om aftenen orkesterkoncerter og en operaforestilling på teatret i Olomouc.

Gennemgående træk i det skolemusikliv, som vi lærte at kende, var planlægning, progression og sikker mål-

sætning, tre faktorer, som der nok kunne satses mere på herhjemme, når det drejer sig om skolemusik.

Studieugen tegnede et meget sympatisk billede af det højt kvalificerede musikpædagogiske arbejde, som udføres i Olomouc og omegn. Hele gruppen vendte hjem stærkt optaget af mulighederne for et musikalsk arbejde blandt børn.

At rejsen i den skønne april måned var en oplevelse i sig selv, er det vel næppe nødvendigt at tilføje. Foruden lange udflugter i Olomouc omegn, ud i det skønne Moravien, besøgte gruppen Prag og Østberlin.

12. juni.

Koret medvirkede ved seminariets dimissionsfestlighed med korsatser af N. W. Gade, hvis 150-års-minde seminariet dermed var med til at festligholde. Som korsatser fremførte Gades »På Sjølund's fagre sletter« og »Når det dufter sødt«. Sammen hermed blev Matyas Seibers »Three Hungarian Folksongs« opført.

Bodil Hyldgaard og Annette Juul Hansen med Niels Prahls ved flyglet sang duetter fra Antonin Dvoraks »Klänge aus Mähren«.

14.-19. juni.

Musik- formningelejr i Espergærde.

Lejren afholdtes på ungdomsskolen »Øresund« i Tiberup lidt syd for Espergærde. Deltagerne var muf-studerende fra 1sa, 1sb og 2. kl. samt formningselever fra 2a (studerende, der ikke har musik) – et halvt hundrede lærerstuderende, som havde 5 dage fuldt besat med beskæftigelse med musikalske og formningsmæssige discipliner.

Musikkurset omfattede gennemgang af Dur-Mol Diatonik af Ladislav Daniel ved forfatteren, fremstilling og spil på trommer, dans til trommer, guitar-spil – de sidste

tre discipliner ved Karin Dupont, kanonsang og flerstemmig sang samt musikgennemgang ved Henning Bro Rasmussen og Ladislav Daniel. Ved koncerter på skolen optrådte Blovstrød-kvartetten og cembalistinden Lise-lotte Selbiger.

Formningskurset omfattede reportagetegning, skrammelformning, gasbetonskulpturering, papir-farve-arbejder, tapaer samt en orientering om faget formning. Lærerne til dette kursus var seminarielektor Kaj Nørgaard, Jelling, og seminarieadjunkt Erik Reiff, Holbæk.

28.-31. august.

Studieuge for musiklinjehold i Egtved.

Med 25 musiklinjestuderende har der været afholdt kursus ved Musikhøjskolens forlag i Egtved under ledelse af Hanna og Svend G. Asmussen, Klari Fredborg og Carl Larsen. Musikdagene gik med korsang, blokfløjtespil,

folkedans og metodik på basis af Helldén/Asmussens node- og spillehefter.

De studerende fik meget praktisk materiale at arbejde videre med, de fik lært meget om musik og om musikundervisning, og gennem de erfarne lærere modtog de værdifulde pædagogiske impulser til et fremtidigt arbejde med musik i folkeskolen.

Holdet boede storartet på vandrehjemmet i Kolding. En aften var holdet inviteret til kammermusik på Koldingshus med kor og orkester fra Kolding. En anden aften tilbragtes sammen med musiklinjestuderende fra seminariet i Kolding. I fællesskab dansedes der folkedanse under Klari Fredborgs instruktion.

Efterårets første måneder gik som sædvanlig med at synge det nye studieårs kor sammen. Tilgang af mange nye kormedlemmer giver hvert år problemer, fordi de mange nye skal vænnes til korarbejdet, vænnes til at overtage et musikalsk ansvar, vænnes til den akuratesse og præcision, som er forudsætninger for et vellykket musikalsk udbytte.

21. november.

Optagelse i radiohuset af 3 korsange som vort bidrag til »Lad sangen klinge«, landskonkurrence for ungdomskor 1967-68. Den obligatoriske sang var denne gang Antonin Dvoraks »Ukaldet i min sjæl de faldt« – en firestemmig korsats i dansk oversættelse ved Olaf Bjørnholt-Schou. Som selvvalgte sange fremførte vi af Giovanni Brachrogge »Ecco, ecco il verno« og af Christopher Tye »How still and peaceful«. Konkurrencens første runde gav os 38 points af 45 mulige, og vi placeredes som det 5. bedste kor, en placering, der giver adgang til deltagelse i finalekoncerten den 10. marts 1968. Dommerne

var sanginspektør Niels Møller, sanginspektør Gunnar Heerup, kapelmester Eifred Eckardt-Hansen, adjunkt Jørgen Due og statsprøvet musikpædagog Benthe Ettrup.

20. december

medvirkede seminariets kor, orkester og solister i De ni læsninger i Trinitatis Kirke.

Orgelpræludium	J. S. Bach: Lovet være du, Jesus Krist.
Indledning	Pastor S. C. Kemp.
Fællessalme	DDS 71. Gør døren høj, gør porten vid.
1. læsning	SKABELSEN. 1. mosebog 1,1-5 og 26-28. Kirsten Hald.
Fællessalme	DDS 2. Lover den Herre, den mægtige konge med ære.
2. læsning	SYNDEFALDET. 1. mosebog 3,1-7 og 15-19. Frank Jørgensen.
Instrumentalspil	J. B. Loeillet: Sonate i B-dur. Largo - Allegro. Knud Bjørnø Jensen, blokfløjte. Ib Andersen, spinet.
3. læsning	PROFETI. Esaias 9,2-6. Anne Bruhn.
Fællessalme	DDS 91. Nu vil vi sjunge og være glad.
4. læsning	PROFETI. Esaias 11,1-5 og 10 Kurt Juhl Christiansen.
Terzet	J. S. Bach: Troens smykke, Jesus sød. Otta Lindeborgh Nielsen. Aase Korsholm. Kirsten Agger.
5. læsning	BEBUDELSEN. Lukas 1,26-33 og 38. Jonna Pedersen.
Solo	Joachim a Burck: Maria hun var en jomfru ren Jette Jensen.
6. læsning	FØDSLEN. Lukas 2,1-7. Erik Saul.

- Kor Dansk folkemelodi/Heinz Lau: Et barn er født i Bethlehem.
7. læsning ENGLENE HOS HYRDERNE. Lukas 2,8-20.
Tove Nielsen.
- Kor Jakob Ørn: Af højtiden oprunden er.
8. læsning VISMÆNDENE. Matthæus 2,1-11.
Hans Voldby.
- Fællessalme DDS 113. Dejlig er den himmel blå.
9. læsning BEKENDELSE TIL KRISTUS. Fil. 2,5-11.
Poul Hartling.
- Kor Dietrich Buxtehude: Magnificat anima mea.
Kantate for 5-st. kor, strygere og generalbas.
- Kollekt og velsignelse
- Fællessalme DDS 109. Julen har bragt velsignet bud.
- Orgelpostludium J. S. Bach: 3. del af tripelfuga i Es-dur.
- Medvirkende: N. Zahles kor og orkester.
Dirigent: Henning Bro Rasmussen.
Organist: Charley Olsen og
Knud Møller Christensen.

Henning Bro Rasmussen.

DE STUDERENDES RÅD

ved N. Zahles seminarium består af en formand, der vælges af rådet, en repræsentant for hver klasse, samt kulturudvalgets formand og ansvarshavende redaktør for »Zahlavis«. De studerendes råds opgave er at varetage de studerendes uddannelsesmæssige og økonomiske interesser samt være bindeled mellem de studerende og seminariets ledelse og lærerråd.

Rådet er oprettet i henhold til et cirkulære af 6. juni 1956. I henhold til dette cirkulære er rådet forhandlingsberettiget over for seminariet i alle forhold vedrørende uddannelsen og de studerendes personlige forhold.

De studerendes råds underudvalg påtager sig i årets løb forskellige arbejdsopgaver. Kulturudvalget står bag de fleste kulturelle arrangementer på seminariet både i og efter undervisningstiden. I samarbejde med lærere fra seminariet arrangeres regelmæssige foredragstimer i undervisningstiden, og derudover arrangeres teatercabaret'er, cabaretaftener, revyer og fester. Idrætsudvalget sørger for de forskellige idrætsarrangementer, seminariet deltager i. Gennem kantineudvalget har de studerendes råd ansvaret for den daglige ledelse og drift af seminariets kantine. Rådet har ansat og lønner af kantinens indtægter to kantinedamer til at betjene de studerende. Kantine skal ikke give større overskud end nødvendigt for at sikre en forsvarlig drift. De studerendes blad »Zahlavis« udgives af en redaktion af studerende og ydes økonomisk støtte fra D.S.R.

4 studerende samt 3 repræsentanter fra seminariets ledelse udgør seminariets stipendienævn. Stipendienævnet har i uddelingsåret 1967-68 fordelt kr. 831.600,- i lån og legater af Ungdommens Uddannelsesfonds midler. Et af de vigtigste udvalg er kontaktudvalget. Her mødes repræsentanter fra rådet med repræsentanter fra seminariets ledelse og lærerråd, og problemer af fælles interesse forelægges og diskuteres.

Rådet har repræsentanter, der forestår abonnement på tidsskrifterne Dansk pædagogisk Tidsskrift, Unge Pædagoger, Tidens Stemme og Folkeskolen, samt sørger for fordelingen af billige teaterbilletter fra »Arte« og formidlingen af billigrejser med tog, skib og fly. Endvidere administrerer rådet den på seminariet opsatte automattelefon.

De studerendes råd er medlem af Lærerstuderendes Landsråd (L.L.). Landsrådet består af to repræsentanter fra hvert af landets 29 seminarier, samt en styrelse på 11 medlemmer, der er valgt på det årlige repræsentantskabsmøde. Landsrådet, der er de studerendes eneste forhandlingsberettigede organ over for myndighederne, har til opgave at varetage de lærerstuderendes fælles interesser på uddannelsesmæssige, økonomiske og kulturelle områder. I denne forbindelse kan det nævnes, at landsrådet stadig arbejder på at fjerne den forskelsbehandling, de studerende på 19 af landets seminarier er udsat for, idet de på grund af seminariets status som privat institution skal betale studieafgift.

I årligt kontingent til de studerendes råd betaler alle studerende 40 kr. inden 1. september. Som kvittering herfor fås et årskort, som skal fremvises for at få billigrejser og bograbatter.

Hans-Henrik Christensen,
formand for D. S. R.

SEMINARIETS LÆRERE

1. JANUAR 1968

*Årstallet angiver begyndelsesåret for virksomhed
ved N. Zahles Seminarium*

- Hr. *Erik Nørgaard Andersen*, skolepsykolog (1967)
linie 8.-10. kl.
- Hr. *Erik Skøtt Andersen*, stud. mag. (1967) italiensk.
- Frk. *Eva Andersen*, uddannet på akademiet (1946)
tegning.
- Fru *Marie Elisabeth Barfod*, vicegymnastikinspektør
(1959) gymnastik.
- Hr. *Sv. Cedergreen Bech*, seminarieadjunkt, cand. mag.
(1959) historie, dansk.
- Hr. *Bjarne Belhage*, kommunelærer (1967) specialunder-
visning.
- Hr. *Th. Bjørn-Andersen*, skolepsykolog (1966) special-
undervisning.
- Hr. *Arne Bugge*, præst (1959) kristendomskundskab.
- Hr. *K. E. Bugge*, afdelingsleder, dr. theol. (1967) kristen-
domskundskab.
- Hr. *Poul Christensen*, kommunelærer (1967) skrivning.
- Frk. *Eva Clausen*, adjunkt, cand. mag. (1948)
naturhistorie.
- Fru *Karin Dupont*, statsprøvet musikpædagog (1964)
musik.
- Hr. *Sv. Ellehøj*, professor, dr. phil. (1951) historie.
- Frk. *Grethe Florentz*, gymnastiklærerinde (1961)
gymnastik.

- Hr. *Peter Fog*, stud. mag. (1966) musik.
- Hr. *Gunni Frandsen*, ledende skolepsykolog (1966) pædagogik, psykologi.
- Hr. *H. Fritzel*, skolepsykolog, cand. psych. (1965) specialundervisning.
- Hr. *Oscar Fuglsang*, erhvervskonsulent, overlærer (1964) erhvervsorientering.
- Hr. *Jan Garff*, mag. art. (1965) kunsthistorie.
- Hr. *K. Grue-Sørensen*, professor, dr. phil. (1947) pædagogik.
- Frk. *E. Algreen Hansen*, husholdningslærerinde (1949) skolekøkkengerning.
- Hr. *Ib Flemming Hansen*, stud. mag. (1967) sang.
- Hr. *Claus Harms*, sognepræst (1963) kristendoms-kundskab.
- Hr. *Poul Hartling*, seminarirektor, cand. theol. (1945) kristendoms-kundskab.
- Frk. *Ditte Høffding*, stud. mag. (1966) fransk.
- Fru *Anne-K. Høgenhaven*, statsprøvet musikpædagog (1967) musik.
- Hr. *Kai Hørby*, amanuensis (1966) historie.
- Frk. *Karen-H. Weimar Jacobsen*, overlærer (1967) metodik.
- Hr. *P. Holmelund Jacobsen*, adjunkt, inspektor ved N. Zahles Gymnasium, cand. mag. (1955) geografi.
- Hr. *C. E. Gerhardt Jaspersen*, cand. mag. (1965) tysk, gymnastik.
- Hr. *Børge Jensen*, overlærer (1967) metodik.
- Frk. *Birthe Jensen*, seminarieadjunkt, statsprøvet musikpædagog (1953) musik.
- Hr. *Erik Schou Jensen*, amanuensis, cand. mag. (1967) geografi.
- Hr. *Hans Nygård Jensen*, cand. mag. (1964) matematik, naturlære.
- Frk. *Inger Jensen*, organist (1967) musik.

- Hr. *Reimer Jensen*, afdelingsleder (1948) psykologi.
- Hr. *Bent Johansen*, kommunelærer (1966) 8.-10. linie.
- Hr. *Jørgen Jørgensen*, seminarieadjunkt, violinist (1952) musik.
- Hr. *Egon Kemner*, skolepsykolog (1966) specialundervisning.
- Frk. *Else Kempel*, seminarielektor (1953) håndarbejde.
- Hr. *Mogens Kragh*, seminarieadjunkt, cand. mag. (1965) engelsk, tysk.
- Fru *Annemarie Kralund*, småbørnspædagog (1967) småbørnsundervisning.
- Fru *Karen Kring*, lektor, cand. mag. (1947) historie.
- Hr. *Hans J. Kristensen*, kommunelærer (1967) metodik.
- Hr. *Henrik Levinsen*, afdelingsleder, cand. mag. (1965) dansk.
- Fru *Tove Lindbo Larsen*, husholdningslærerinde (1958) varekundskab, ernæringslære, husholdningskemi.
- Fru *Inge Lund*, cand. mag. (1967) fransk.
- Hr. *Niels Macholm*, faglærer (1964) formning.
- Hr. *Jens Maigaard*, adjunkt, stud. mag. (1964) historie.
- Hr. *Eigil Miland*, provst (1967) kristendomskundskab.
- Hr. *Bjørn Moe*, direktør, mag. art. (1956) teater- og filmkundskab, dansk.
- Hr. *Hans C. Mossing*, skoleinspektør (1967) specialundervisning.
- Fru *Birthe Ammentorp Nielsen*, eks. skolelærer (1964) håndarbejde.
- Fru *Karen Akhøj Nielsen*, cand. psych. (1967) specialundervisning.
- Frk. *I. Næhr*, seminarieadjunkt, statsprøvet musikpædagog (1952) musik.
- Hr. *Paul Nørreslet*, seminarielektor, cand. mag. (1956) dansk.
- Hr. *Charley Olsen*, organist (1959) orgelspil.

- Fru *K. M. Pedersen*, seminarielektor, cand. mag. (1942) naturhistorie.
- Hr. *Kell Petersen*, stud. mag. (1965) geografi.
- Hr. *Christian Petresch*, stud. scient. (1966) naturlære.
- Hr. *Niels Prahl*, seminarieadjunkt, pianist (1955) musik.
- Fru *Bodil Preuss*, cand. mag. (1965) geografi.
- Hr. *H. Pump*, adjunkt, cand. mag. (1953) tysk.
- Fru *K. Ralund*, eks. skole- og faglærer (1948) regning, matematik. Seminariets kasserer.
- Hr. *H. Bro Rasmussen*, seminarielektor, organist, mag. art. (1949) musik.
- Hr. *Jørgen G. Rasmussen*, stud. mag. (1966) engelsk.
- Frk. *B. Schmidt*, seminarielektor, cand. mag. (1948) gymnastik, engelsk.
- Fru *Lise Schmidt*, overlærer (1964) engelsk.
- Hr. *Niels Jørgen Skydsgaard*, cand. mag. (1960) engelsk.
- Hr. *K. Spelling*, ledende skolepsykolog, dr. phil. (1951) psykologi,
- Hr. *Aug. Juul Sørensen*, overlærer (1948) skrivning.
- Frk. *E. de Linde Sørensen*, seminarielektor (1938) regning.
- Fru *Birthe Temler*, overlærer, cand. mag. (1967) metodik.
- Hr. *C. E. Thaning*, sognepræst (1949) kristendoms-kundskab.
- Frk. *Helga Thomsen*, seminarielektor, inspektor (1947) familiekundskab, undervisningslære, pædagogik.
- Hr. *Karsten Thorborg*, stud. mag. (1966) samtidshistorie.
- Hr. *Helge Thorup*, seminarielektor (1958) gymnastik, tegning.
- Hr. *Asker Thune*, skolepsykolog, cand. psych. (1964) psykologi.
- Hr. *Ole Varming*, seminarielektor (1967) specialundervisning.
- Hr. *Leif Vidø*, adjunkt (1966) dansk.

- Hr. *Hans Voldby*, seminarieadjunkt (1958) matematik,
naturlære, metodik.
- Fru *Johanne Winther-Jensen*, lærer, stud. scient. (1967)
matematik.
- Hr. *Kai Aalbæk-Nielsen*, adjunkt, cand. mag. (1957)
historie.

DIMITTENDER 1967

3-årig uddannelse:

Asger Boertmann, Claus Modin Buttenschøn, Annie Lehmann Christensen, f. Nielsen, Svend-Erik Sivebæk Christensen, Inger Budde Hutters, f. Clausen, Tom Døllner, Ebbe Gräsön Friis, Henrik Frobøse, Helle Sand Gregeresen, f. Madsen, Winnie Grønsved, Ann-Mari Blom, f. Hansen, Flemming Wittendorff Hansen, Gert August Fjord Hansen, Berit Krebs Heinecke, f. Asbjerg, Birthe Holfelt, f. Helleskov, Lisbet Hendriksen, Birthe Huusmann, Gurli Iversen, Anelise Jacobsen, Flemming Boe Jacobsen, Poul Gerhardt Jacobsen, Inger Lise Jagd, f. Sauer, Anne Grethe Humble, f. Jakobsen, Ann-Elsebeth Bach, f. Josefsen, Hanne Juul-Dam, Annette Juul-Hansen, Kirsten Kardel, f. Jensen, Flemming Knudsen, Inger Kragh-Schwarz, Steen Kristensen, Ole Jacobi Kruse, Søren Claes Hastrup, Jan Kamp Hørlyck, f. Hanner, Eva Elisabeth Thye Bramsen, f. Lange, Bo Gustav Larris, Else Bjerre, f. Larsen, John Buchwald Larsen, Kirsten Rasmussen, f. Lenler-Olsen, Lajla Solveig Haugen Lind, Kirsten Lundqvist, f. Larsen, Annelise Malmros, Hanne Asmild, f. Markert, Jette Jensen, f. Mathiasen, Jørgen Palle Tønning Meinke, Vibeke Monrad-Frantzen, Marianne Mortensen, Helle Mouritzen, Kjeld Stampe Nielsen, Anne-Marie Nielsen, f. Olsen, Erik Wethlov Pedersen, Kirsten Pedersen, Anni Juul Peitersen, Birthe Grønbech Petersen, Willi Ramberg, Kirsten Gerner Rasmussen, Inge Hansen, f. Skovsted, Lone Elise Thrane, f. Spangsby, Niels Viggo Stage, Flemming Sterregaard, Allan Will

Sørensen, Peter Verner Sørensen, Poul Jørgen Villadsen, Inger Kring, f. Villumsen, Poul Wissing.

4-årig uddannelse:

Erik Arnold Andersen, Inga Vikjær Steffensen, f. Andersen, Mariann Vive Olsen, f. Andersen, Annette Lisbeth Arbøl Ottesen, f. Arbøl, Arne Bjulf, Frits Boysen, Peter Petersen Dahl, Mogens Elvig, Poul Feldvoss, Kirsten Louise Frederiksen, Erik Freddy Gylle, Ulla Merci Kofod, f. Hagstrøm, Birthe Hornbech Krüger, f. Hansen, Ellis Hansen, Birgit Ellinor Holm, f. Toft, Kjeld Stevns Jensen, Bjarne Nederby Jessen, Inge Krydsfelt Juhl, Anne-Marie Jensen Friis, f. Friis, Finn Krüger, Lene Lauridsen, Ole Mertz, Birgit Fraas Nielsen, Anni Majbrit Rosenkvist Nilsson, Jarl Gerner Olsen, Mariann Pedersen, Solveig Pedersen, Gitte Kildebæk Petersen, Lisbeth Betty Hansen, f. Rasmussen, Niels-Erik Juul Rydam, Holden Schmidt, Inger Spaabæk, Anette Kjøller, f. Sunne, Gorm Maduro Tuxen, Steffen Winther-Jensen, Birgit Wolfram, Gorm Sune Andersen, Solveig Kirsten Andersen, Hans Jørgen Biering, Eva Christensen, f. Hallenberg, Anne Merete Clausen, Vibeke Dam, Lene Jelgren, f. Eilertsen, Marianne Ivertsen, f. Englund, Ole Schou Frederiksen, Jan Glaffey, Else Haack, f. Kjølhede-Larsen, Jette Wulff-Hansen, Richard Herring, Bente Mersebach, f. Jensen, Palle Eggert Jensen, John Lange, Inge Bonnesen, f. Larsen, Ole Torben Larsen, Sanna Helena Ahlquist, f. Larsen, Birthe Sørensen, f. Lindhardt, Jørgen Hartvig Madsen, Bodil Hyldgaard Nielsen, Eskild Nielsen, Jette Nielsen, f. Randbøll, Inger Herring, f. Nissen, Kirsten-Lise Pedersen, Lene Bonde Bjerg, f. Pedersen, Svend Erik Pedersen, Inger Marie Refskou Andersen, f. Poulsen, Kirsten Glümer, f. Rolapp, Claus Pingel Rossing, Inge Schoubye, Karen Kirstine Skadegaard, Poul Traunberg, Julius Hartmann Youden, Knud Erik Antonsen.

*Beretning om
Elevforeningens virksomhed*

N. Z. S.

1967.

Møder:

9. marts: Pastor Arne Bugge fortalte om indtryk fra et studieophold i Moskva i 1958. Derefter generalforsamling med valg af ny formand, da kommunelærer fru Suzanne Nørregård havde ønsket at trække sig tilbage.

15. november: Seminariets dramatikudvalg underholdt med dramatik og sang i kantinen, hvor man hyggede sig med ost, druer og rødvin.

Bestyrelsen består af: Gymnasielærer *Kirsten Aabye Jakobsen*, formand, seminarirektor *Poul Hartling*, inspektør *Helga Thomsen*, kommunelærer *Vera Helqvist*, kasserer, overlærer *Inger Christiansen*, lærer *Ellen Møller*, viceinspektør *Inger Bangert*, lærer *Knud Axelsen*, lærer *Ib Casselgren*, kommunelærer *Suzanne Nørregård*.

Kontingent 10 kr. årlig.

N. ZAHLES SEMINARIUM

SEMINARIEREKTOR POUL HARTLING

*Træffetid mandag, onsdag og fredag kl. 14-15
samt efter telefonisk aftale. Ferier og fridage undtagne*

NØRRE VOLDGADE 5, KØBENHAVN K.

BYEN 3800

Nedenstående oplysninger gælder kun for 1968, da den ny lov om læreruddannelsen træder i kraft 1969. Bekendtgørelsen om lov nr. 235 af 8. juni 1966 er endnu ikke udsendt.

SEMINARIETS opgave er at uddanne lærere til hele folkeskolen (hovedskole og realafdeling).

Uddannelsen er enten: 4-årig almindelig læreruddannelse eller: 3-årig almindelig læreruddannelse for studenter.

Bestemmelserne for uddannelsen findes i lov nr. 220 af 11. juni 1954 og i undervisningsministeriets bekendtgørelse af 5. april 1955.

Bestemmelserne for læreruddannelsen er ændret ved lov nr. 235 af 8. juni 1966. Disse bestemmelser træder i kraft fra den 1. august 1969. Forudsætning for adgang til læreruddannelse vil da være bestået studentereksamen eller Højere Forberedelseseksamen.

Ansøgningsblanket – fælles for alle seminarier – udleveres på seminarierne. Ansøgning om optagelse må normalt være indgivet inden 1. april.

N. Zahles Seminarium optager både mandlige og kvindelige elever til 3-årig uddannelse for studenter i 1968.

I 1968 optages alene aspiranter til 3-årig uddannelse.

Almindelige betingelser for optagelse.

1. At seminariet skønner, at den pågældende er egnet til lærergerningen.

2. At aspiranten ved lægeattest godtgør ikke at lide af nogen sygdom eller legemlig mangel, der gør ham uskikket til at være lærer i folkeskolen. Attesten udstedes på særlig blanket (udleveres af seminariet, når afgørelse om optagelse er truffet), og fremsendes af lægen i lukket kuvert direkte til seminariets rektor.

3. At aspiranten fremlægger tilfredsstillende vidnesbyrd om forhold og vandel, deriblandt vidnesbyrd fra rette vedkommende om, hvad han har været sysselsat med siden sin skolegang. Denne vandelsattest fremsendes af udstederen i lukket kuvert direkte til seminariets rektor.

Den 3-årige uddannelse

For den 3-årige uddannelse gælder følgende betingelser:

1. At aspiranten er fyldt 19 år inden 1. marts i det kalenderår, i hvilket optagelse søges. (Under særlige omstændigheder kan der dispenseres indtil 1. juni. Herudover gives der ikke dispensation).

2. At aspiranten har bestået studentereksamen på en efter seminariets skøn tilfredsstillende måde.

Der er ingen optagelsesprøve, men det bemærkes, at seminariets undervisning i kristendomskundskab og regning bygger på kendskab til fagene i et omfang som svarer til de krav, der tidligere stilledes ved optagelsesprøven.

Kristendomskundskab:

Der kræves sikkert kendskab til den elementære bibelhistorie, tilegnet ved læsning af en større fremstilling.

Der henvises til: L. M. Hertz: Bibelhistorie til brug ved forberedelsen til seminariet.

Regning:

Der kræves sikkerhed i regning med hele og brudne tal, metersystemet, procentregning, simpel handelsregning, forholdsregning, delingsregning, simpel blandingsregning,

simpel rente, aktier og obligationer, beregning af flader (kvadrat, rektangel, parallelogram, trekant, cirkel og cylinderflade) og af legemer (ret prisme og cylinder).

Der henvises til: E. de Linde Sørensen: Regning for seminariets præparandklasse.

UNDERVISNING OG AFGANGSPRØVE

Undervisningens formål er at give eleverne en så alsidig og grundig uddannelse, at de bliver i stand til at undervise i alle folkeskolens afdelinger. Undervisningen lægges i videst muligt omfang i alle seminariets fag således til rette, at den er vejledende med hensyn til stoffets praktisk-pædagogiske udformning i folkeskolen.

Gennem hele sit anlæg må undervisningen klargøre lærergerningens etiske, pædagogiske og samfundsmæssige betydning.

Foruden at sikre tilegnelse af de nødvendige kundskaber og færdigheder må undervisningen både ved sit stof og sin form fremdrage fagenes kulturelle værdier og derved bidrage til at fremme elevernes personlige udvikling. Gennem arbejdsopgaver af forskellig art søges deres evne til selvstændig tilegnelse og vurdering af et stof og til mundtlig og skriftlig fremstilling udviklet. Gennem samtale og problemdiskussion øves deres selvstændige tænkning.

Undervisningen omfatter følgende fag: Praktisk skolegerning, pædagogik og psykologi, dansk med kendskab til svensk og norsk, regning, kristendomskundskab, historie med samfundskundskab, naturhistorie, geografi med geologi, naturlære, tegning, skrivning, musik, legemsøvelser, håndarbejde (for kvindelige elever) og engelsk eller tysk.

Arbejdet bygger i videst muligt omfang på elevernes

selvstændige iagttagelser, undersøgelser og forsøg i laboratorier eller andre faglokaler og i naturen, på ekskursioner, museer og lejrskoler eller ved studiebesøg m. v. Arbejdets resultater kan nedfældes i rapporter, benyttes til arbejdsopgaver eller foredrag.

I fagene pædagogik og psykologi, dansk litteratur, kristendomskundskab og historie skal der – og i andre fag kan der – gives skriftlige opgaver, hvis besvarelser indgår i bedømmelsen af eleven.

For tiden læses med undervisningsministeriets godkendelse efter en ændret plan. De studerende kan efter denne udvælge visse fag.

På den 4-årige uddannelse indgår fagene naturhistorie, geografi, fysik og musik, formning, gymnastik i valgordningen. De øvrige fag læses som hidtil.

På den 3-årige uddannelse indgår fagene engelsk, tysk, fysik, geografi og musik, formning, gymnastik i valgordningen. De øvrige fag læses som hidtil.

Linieuddannelsen. Eleverne skal under hensyntagen til deres forudsætninger vælge linieuddannelse. Denne uddannelse tilsigter at give en dyberegående undervisning med særligt sigte på folkeskolens højere klasser, herunder eksamensafdelingerne.

Fri læsning. Herudover skal eleverne kunne vælge en videregående undervisning inden for seminariets fagkreds. Denne undervisning tilrettelægges som et interessebetonet og personligt studium, der har til formål at tilskynde eleverne til fortsat beskæftigelse med pædagogiske, faglige eller almenkulturelle emner.

Nr. 5 og 7 på Nørrevold

Afgangsprøven. Adgang til at gå op til lærereksamen har enhver, der på et seminarium har gennemgået den dertil sigtende undervisning, såfremt seminariet indstiller ham dertil.

Ved afgangen gives der dimittenderne et bevis, indeholdende en af seminarirektoren efter forhandling med lærerrådet afgivet udtalelse om deres kundskaber og egnethed for lærergerningen, herunder en særlig udtalelse om deres deltagelse i praktisk skolegerning samt om deres arbejde i hvert af de humanistiske fag, samt de ved afgangsprøven opnåede karakterer.

I fagene pædagogik og psykologi, dansk litteratur, kristendomskundskab og historie afholdes ingen eksamen, men der afgives en udtalelse om dimittendens arbejde i fagene.

I fagene tegning, skrivning, musik, legemsøvelse, håndarbejde, sløjd og skolekøkken afholdes ingen eksamen, men der gives standpunktskarakterer fastsat af den pågældende faglærer, betegnende det standpunkt, eleven har nået ved afslutningen af undervisningen i det pågældende fag.

I fagene musik, legemsøvelser, sløjd og skolekøkken gives standpunktskarakteren for enkelte discipliner: *musik*: 1. sang, 2. violin og/eller klaverspil, 3. musikkundskab; *legemsøvelser*: 1. praktiske øvelser, 2. teori; *sløjd*: 1. fremlagte arbejder, herunder tegning, 2. værktøjsskøtsel; *skolekøkken*: 1. praktisk husgerning, 2. teori.

Eksamen afholdes i fagene skriftlig dansk, sproglig dansk, regning, matematik, naturhistorie, geografi med geologi, naturlære, engelsk, tysk og fransk.

Det er en forudsætning for oprykning i en højere klasse, at eleven på tilfredsstillende måde har gennemgået den nærmest forudgående klasse. Der skal herved bl. a.

tages hensyn til, hvad eleven har præsteret ved de skriftlige øvelser i de eksamensfri fag.

Seminariet foretager inden udgangen af 2. klasse (ved den 3-årige uddannelse: 1. klasse) en bedømmelse af eleverne, således at de afgjort uskikkede udskilles. Der tages herved hensyn til elevernes kundskaber og evner samt til deres pligtfølelse, adfærd og karakteregenskaber iøvrigt.

Ved udgangen af sidste klasse afgør seminarirektoren i forbindelse med lærerrådet, om en elev har bestået lærerprøven. Elevens indstilling til lærergerningen og hans adfærd i øvelsesskolerne må tages i betragtning, og betegnelsen *ret egnet* må i det mindste kunne opnås.

Desuden kræves, at elevens faglige standpunkt som helhed kan betegnes som tilfredsstillende.

Elever, der ikke tilhører folkekirken, kan ved læseårets begyndelse forlange sig fritaget for deltagelse i kristendomskundskab, og elever, der skønnes ikke at kunne få tilstrækkeligt udbytte af undervisningen i håndarbejde, kan af seminariet efter forhandling med vedkommende faginspektør fritages helt eller delvis for undervisning i faget.

PRAKTIKUNDERVISNING

Seminariet ændrer næsten hvert år lidt i praktikplanerne i håb om at gøre denne vigtige del af uddannelsen stadig bedre. I øjeblikket arbejder seminariet efter en plan, der det første år giver de studerende en ugentlig time i undervisningslære plus to ugentlige timers punktpraktik. Denne undervisning i praktisk skolegerning foregår i første række i N. Zahles Seminariskole. De følgende år får de studerende fagmetodik dækkende folkeskolens hovedfag, herunder orientering, og med passende mellemrum sammenhængende praktikperioder, hvor de i

hold på to eller tre følger een eller flere lærere i et par uger ad gangen. Da seminariet i de senere år har haft mange parallelklasser, har det været umuligt for seminarieskolen alene at overkomme arbejdet.

Københavns skolevæsen har med stor elskværdighed givet seminariet tilladelse til, at undervisningen til dels kunne foregå på københavnske kommuneskoler.

I året 1967 har Den Classenske Legatskole og Østrigsgades skole med stor dygtighed bistået seminariet, og vi skylder inspektører og lærere ved disse skoler megen tak. Det sidste år (på den 4-årige uddannelse de sidste 1½ år) får de lærerstuderende tre praktikperioder hver af ca. tre ugers varighed. I de to første er det især liniefagene, der tilgodeses, i den sidste vil man prøve at dække særlige undervisningsområder (småbørn, efterskole, børneforsorg m. v.) og så vidt muligt imødekomme de enkelte studerendes specielle ønsker.

Vi har i år haft afgangsklasserne til liniefagspraktik på frederiksbergske (og en enkelt københavnsk) kommuneskoler, og hver klasse har haft et kort kursus på Fælledvejens specialskole. Seminariet retter en varm tak til de skoleledere og lærere, der har undervist vore elever og gennem omhyggelig planlægning og dygtigt arbejde været med til at give de vordende lærere et nyttigt indblik i deres fremtidige gerning. For afgangsklasserne har vi igen i år gennemført en ugentlig fælles-metodiktive, hvor særlige emner indenfor undervisning og opdragelse er blevet taget op.

I sammenhæng med undervisningen i praktisk skolegerning arrangeres en række *institutionsbesøg*: f. eks. børnehaver, Ordblindeinstituttet, skolehjemmet på Gl. Bakkehus, Furesølejren, Ebberødgaard, Andersvænge, specialklasser, Statens Kostskole for Døve, Pædagogisk studiesamling.

Også til disse institutioner retter seminariet sin hjerteligste tak.

Een uge om efteråret og een uge om foråret helliger de studerende sig helt liniefaget. Nogle hold drager i denne »studieuge« udenlands – andre drager på lejrskole, besøger aktuelle egne eller arbejder herhjemme. En idrætslejrskole er som tidligere år gennemført på Gerlev Idræts-højskole og en musik-formningslejrskole i Espergærde på ungdomsskolen »Øresund«.

3-årig uddannelse pr. 1. august 1967.

Lov af 11. juni 1954 og »bemyndigelsesloven« af 16. juni 1962.

Ugentligt timetal.

Obligatoriske fag	1. år	2. år	3. år.	Ialt
Praktik og metodik	2 pkt. pr. 1 met.	2×2 uger bl. pr. 1×3 uger pr. tj. 2 met.	ca. 3×3 uger pr. tj. 1 met.	4 (met.)
Pædagogik Psykologi	1 ps.	2 pæd. 1 ps.	2 pæd. 2 ps.	8
Dansk I=stil sprgl. d. II=litteratur- kundskab	I: 3	II: 4		3+4
Regning (med metodik)	5			5
Kristendomskundskab: I=Gl. og N. T., bibelkundskab II=kirkehist., dog- matik, etik, an- dre religioner	I: 4	II: 2	4	10
Historie			3	3
Skrivning	2			2

Håndarbejde (for kv.)	3	2	3	8
Naturhistorie	4	2		6
Linjefag I		6	6	12
Linjefag II		6	6	12
Frilæsning		2	2	4
Valgfri fag: (kombinationsmuligheder: en-mu-f, ty-mu-f, ge-mu-f, fy-mu-f, en-gy, ty-gy, ge-gy, fy-gy)				
Engelsk (en)	5			
Tysk (ty)	5			
Geografi (ge)	5			
Fysik (fy)	5			
Musik (mu)	2	2	4	
+ instrumentspil	1	1	1	
Formning (f)	3	2		
Gymnastik (gy)	2	3	4	
Bortvælges <i>mu</i> og <i>f</i> , gives grunduddannelse i:				
sang	2			
tegning	1			

BETALINGSFORHOLD

For undervisningen på seminariet betales i 1967-68 1700 kr. Heraf har staten i år refunderet 1000 kr. En lignende nedbringelse af undervisningsgebyret kan også ventes i de kommende år.

Hvis en elev udmelder sig, må der betales for det halvår, i hvilken udmeldelsen sker.

I tilfælde af ekstraordinære prisforhøjelser forbeholder seminariet sig ret til at ændre betalingsforholdene.

Alle elever betaler 40 kr. årligt til De studerendes råd samt 2 kr. til tyveriforsikring.

ELEVUNDERSTØTTELSER OG LEGATER

Staten yder gennem Ungdommens Uddannelsesfond et meget betydelige beløb til understøttelse af lærerstuderende.

Et af seminariet nedsat stipendienævn fordeler stipendierne og indstiller til lån, idet man følger uddannelsesfondens regler.

Amtsunderstøttelse ydes af visse amter. Beløbene har i de senere år erfaringsmæssigt ligget på 200-300 kr. årlig. Ansøgningen skrives på skema, der rekvireres fra det pågældende amts skolerådskontor, og indsendes almindeligvis i september-oktober.

Private legater

Margrethe Rogens legat. Afdøde fabrikant Julius Rogen og hustru Anna Rogen født Funcke har oprettet et legat, kaldet »Margrethe Rogens legat«, hvis renter efter seminariets indstilling af skoledirektionen anvendes til to dygtige, værdige og trængende unge pigers undervisning til uddannelse til kommunelærerinder i frøken N. Zahles Skole.

Den årlige legatrente beløber sig ialt til ca. 2000 kr., og der vil altså hvert år kunne udbetales 2 portioner à ca. 1000 kr., der tilfalder 2 elever på N. Zahles Privatseminarium.

Det er en betingelse, at ansøgeren skal have gået i kommuneskole.

»*Viggo Triers legat for elever ved N. Zahles Privatseminarium*« uddeles to gange i løbet af hvert skoleår. Legatet, hvis kapital udgør 5000 kr., bortgives af en komité, der består af 3 af seminariets elever og af 2 af seminariets lærerkreds, af hvilke den ene er rektor. Det skal anvendes til rekreation for overanstrengte seminarieelever – f. eks. til ferieophold, eller til boghjælp, klæder, kost el. lign. – ikke til fri undervisning.

»Marie Elisabeth Marstrands Mindelegat«. Legatet, der uddeles med 2 portioner à ca. 100 kr. to gange årligt til unge piger, der i København uddanner sig til lærerinder, bestyres af rektor for N. Zahles Seminarium.

»Apoteker A. V. Krarup og hustru Anna Marie f. Dejgaard's legat til fordel for N. Zahles Privatseminarium«. Legatet skal i følge testamentarisk bestemmelse uddeles til en ung pige, som læser til lærerindeeksamen, i det sidste studieår. Legatportionen er ca. 200 kr.

»Martha Steinhals legat for ubemidlede elever på N. Zahles Privatseminarium«. Legatet er på 7000 kr. Renten uddeles årligt på frøken Steinhals fødselsdag den 26. januar af seminariets rektor.

Købmand H. C. Hansen og Efterladtes Mindelegat for ubemidlede kvinder til hjælp ved uddannelse til selverhverv uddeles årligt i juni termin i portioner på 100 kr. til ubemidlede, flittige kvinder med gode evner, der vil uddanne sig som lærerinder (dog ikke i musik) eller til at gå handelsvejen. Elever fra N. Zahles Skoler er særligt berettigede til at erholde legatet.

En gammel elevs legat. Legatet uddeles hvert år i januar måned af seminariets rektor.

K. Jespersens legat. Uddeles 1 eller 2 gange om året af seminariets rektor.

Døtre af kongelige embedsmænd, der er elever på N. Zahles Seminarium, kan ansøge om gratis undervisning fra legatet for *uformuende embedsmænds døtres frie uddannelse*.

Elever kan desuden søge understøttelse fra *Det Classenske Fideikommiss, C. W. Gerickes Legat, Julius Skrikes Stiftelse, Handelsskolens Legat for Kvinder, Egmont H. Petersen's Fond. Dansk Kvindesamfunds legater. Dansk Studiefond* yder rentebillige lån til lærerstuderende, der har gennemgået 1. klasse, og som er i økonomisk trang. Endvidere kan lån opnås fra *Ungdommens Uddannelsesfond*. Nærmere oplysninger fås på seminariet.

SEMINARIESKOLEN

Skolen omfatter hovedskolens 7 klasser samt 8., 9. og 10. klasse og realafdelingens 3 klasser.

Betalingen er i 1967-68 55 kr. månedlig i 10 måneder. (Se nærmere det særskilte program).

Forstanderinden, frøken *Kristine Lund* træffes mandag, onsdag, fredag 13-14, Linnésgade 8¹. Tlf. Byen 3267.